ԱՒԵՏԱԲԵՐ

ՈՒՄՈՒՐ ՏԻՆԻՑԷ,
'ԻԼՄԻՑԷ, ՊԷՅԹԻՑԷ ՎԷ ՍԻՑԱՍԻՑԷՑԷ ՏԱ՛ԻՐ ՂԱԶԷԹԱ ՏՂՐ

The Weekly **AVEDAPER**, American Bible House, Constantinople.

ՀԻԼՏ 53. ԻՍԹԱՆՊՕԼ, ՕԳՈՍՏՈՍ 13, 1910. Ն՝ 33

ՄԻՀՐԱՆ ԴԱՍԱՊԵԱՆ

ՅԱԿՈԲ ՊԱՊԻԿԵԱՆ

ՀԱՆՍԻՓԱՐ ԻՔԻ ԷՐՄԷՆԻ ԳԱՇՐԷՄԱՆԸ

﴿ اوه‌داپر هفته‌لق غزته — درسعادتده بابیل هاوسده — مدیر مسئول ـ صمویل ق. هاروتیونیان ﴾

ԱՒԵՏԱԲԵՐ

ԽՄԲԱԳՐԻՉՔ
Վ.Ի ԽՄԲ. ՀՕՒՐՕՒՖՅԱՔԸ ԻՒԼԷ ԹԻԻՐՔՅԻ
ՀԱՅԿԱԶԵԱՆ ՂԱԶԷՔԻԱ
Միւ՚էլլիճլիքր Հ. Մ. Ալէն
Հ. Ս. Պարնըմ
Մ. Միճասեան
Պոյպըլը Հաուս,
Տէր ի Սա՚ատէթ, Թիւրքիա

ԳԻՐՔ՚ԻՒ
Սէնէլլիի 40 Ղրշ.
Ամբրիգա իչին 2 Տօլ
Ինկլիքերրա ,, 8 Շիլին
Մէմ. սահրէ ,, 10 Ֆրնգ.

Էլաէն Նումէրօ 40 փր.

Իլանաթ գըմէթլերի մութէահիւ

THE AVEDAPER
A WEEKLY PAPER
ARMENIAN, ARMENO-TURKISH.
EDITORS H. M. ALLEN
H. S BARNUM
M, MINASSIAN
American Bible House
Cons/ple, Turkey

TERMS
An. Subscrip. Ps. 40
U. S. A. $ 2
England Shils. 8
Other countries Frs. 10

Single Copy 40 Paras

Advertising rates on application

ԱՓՕՍԹՕԼԻՔ ԻՆՍԹԻԹՒԹ

(Ճէնռէլ Գօնֆ)

*Մէքթէպիմիզէ ինկ., էրմ., Ֆրանս., վէ Րումճա (Րում թալէպէ իչիւն) լիսանլարըլա ,ուլում ը ֆէլսէֆիյէ, թապի՚իյէ, բիյազիյէ, հուգուգ իյէ, թիճարիյէ վէ սա՚իրէ պիր թէրբիա թալէպէ ՚այէ վէ ՚ահդ պիր թա՚լիմատ փերվերտէ էտիլիր։ Պա-խուսուս մըհթէրէմ էհալինին նազար ը տիգգաթը-նա ՚արզ էտէրիզ քի, 1. Գօլէճ (Իսատի) գըսմը-նըն ասն իքի սէնէսի (եա՚նի Ճիւնկըր վէ Սինկըր սընըֆլարը) թալէպէսի, էնանը ը ՚ասքէրիյէտէ պուլունսա պիլէ, ինհի ը ֆէլսֆա ալընմալ, 2. Միւն-թէհիլէրինին տիպլոմալարը մէ՚արիֆ իտարէսինէն թասդիգ գըլընըր։ 3. Մէզունլարըմըզ հիւքիւմէթէ 7 սէնէլի մէքսաթիպ ի իտատիյէ ի րէսմիյէ միւնթէ-հիլէրինին քսաֆֆէլ հուգուգ վէ իմթիյազաթընա ՚այնիյէ մալիք տիրլէր։ 4. ՕՕմանլը մէքսաթիպ ի ՚ալիյէսինէ, եա՚նի մէքթէպի հուգուգ, թըպպիյէ վէ սա՚իրէ կիպի պիւճիւմէ տարիւֆինուն չո՚պա-թընա պէլ ըմնիհան գապուլ օլունուրլար։ Թալէ-պէնին սընհէթ վէ հէ՚սն ի ֆէլֆէֆնա ֆէվգէլատէ տիգ-գաթ վէ, իսաթալանան օլուրսա, մէքթէպին թա-պիպ մո՚ալլիմի թարաֆընտան մէճճանէն թէտա-վի էտիլիր։ Լէյլի թալէպէնին իւճրէթ ի սէնէվիյէ-սի 12 ՕՕմ. լիրասը օլուպ, 7 լիրասը պէճէճճհ ի ֆէ-շէն վէ 5ի Սբ. Ծնունդտա թանսիլ օլունուր։ Սէ-նէ ի թէտրիսիյէ Սեպտ. 2/15տէ պէտ էյլէր։ Զիյա-տէ մա՚լիմաթ իչիւն Գօնեատա մէքթէպին տիրէք-թօրը վ.եր. Տօգ. Ա. Ճ. Հայկազեանա միւրաճա՚աթ էտիլմէլի տիր։ 2—8

Ի՚ԼԱՆՆԱՐ

Աֆ. Գարահիսար Հայ-Ամերիկեան գիւքիւր-մէքթէպի իպթիտա՚ի վէ ի՚տատի սընդիը իչիւն՝ Գօ-լէճատէն մէ՚զուն, էրմ. ՕՕմ. վէ Իսկիլիզէ տէրս-լէր թա՚լիմինէ մուգթէտիր իքի մու՚ալլիմ իսթէնե-յօր։ Արզու էտէն զէվաթ տօղրուտան մէքթէպին հէյ՚էթ ի իտարէսիյէ պիլմուխապէրէ թէ՚աթի ի թաֆսիլաթ վէ մա՚լիմաթ էտէ պիլիրլէր։ 8—10

ԱՄԷՐԻԳԱՆ ՕՂԼԱՆԼԱՐ ՄԷՔԹԷՊ Ի ՚ԱԼԻՍԻ ԹԱԼԱՍ

Մէքթէպիմիզին սէնէ ի թէտրիսիյէսի Սեպտ. 1/14 Զարշանպիհ կիւնիւ պաչլայաճագ տըր։ Սէնէ-վի իւճրէթ ի թա՚ատիյէ վէ թէտրիսիյէ 10 լիրա ի ՕՕմ.ի տիր։ Մէքթէպին պէյաննամէսի վէ զիյատէ մա՚լիմաթ ալմագ իչիւն միւտիր ի մէքթէպ վէր. Հ. Ք. Ուինկէյթէ միւրաճա՚աթ օլունմալը տըր։

1—5

Տրապիզոնի Աւետ. եկեղեցին կը փափաքի ու-նենալ Հայերէն և Թուրքերէն կարող բեմասաց և Քրիստոնեայ պաշտօնեայ մը։ Մանրամասնութեանց համար դիմել եկեղեցւոյն Առենադպիրին՝ Պարոն Համբարձում Շաքարճեանի։ 9—12

՚ԱՑՆԹԱՊՏԱ ՄԷՐՔԷՋ Ի ԹԻԻՐՔԻԱ. ԳՕԼԷՃԻ

Պու Գօլէճին 35ինճի սէնէ ի թէտրիսիյէսի Բապպ իսթէբսէ, Լօնիւմիւզտէքի Սեպտ. էֆրէնճի 14իւնտէ պաչլայաճագ տըր։ Հէր եէնի թալէպէ, էկէր ագաէմճէ ՚աքսինէ պաչգա պիր թէրճիպ էտիլմէմիչ իսէ, ան-ճագ պատ էլ իմթիհան գապուլ օլունըր։ Տուխու-լիյէ իմթիհանլարը Սեպտ. 6—10ատէք աթի իւգ ղիքր սըրա իլէ իճրա օլունաճագ տըր։

Սալը, Սեպտ. 6, սա՚աթ 8, (էվվէլ սընֆլարա) Թիւրքճէ, սա՚աթ 1.30 (էօյլէնտէն սօնրա,) ՚Ասդ Աթիգ։

Զարշանպիհ. Սեպտ. 7. սա՚աթ 8 (էօյլէնտէն էվ-վէլ) էրմէնիճէ (էվէլ սընֆլարա, 1.30 (էօյլէնտէն սօնրա), Բրիտաոսըն ՚էօմրիւ։

Փէնճչէնպիհ. Սեպտ. 8. սա՚աթ 8, (էօյլէնտէն էվվէլ) Ինկլիլիզճէ (էվէլ սընըֆլարա,) սա՚աթ 1,30 (էօյլէնտէն սօնրա) Թարիխ ի ՕՕմանի։

Ճիւմ՚ա. Սեպտ. 9. սա՚աթ 8 (էօյլէնտէն էվվէլ) ՚Իմ ի հիսապ (Իլք վէ 6նճը սընըֆլարա), սա՚աթ 10 ՚Իմ ի հիքմէթ, սա՚աթ 1.30 (էօյլէնտէն սօնրա Ճօղրաֆիա ի թա՚պիի, սա՚աթ 3.30 էրմէնի թա-րիխ։ (Պագ սահիֆէ 787է)

ԱՒԵՏԱՐԵՐ

ՈՒՄՈՒՐԸ ՏԻՆԻՑԷ,
'ԻԼՄԻՑԷ, ՊԷՑԹԻՑԷ ՎԷ ՍԻՑԱՍԻՑԷՑԷ ՏԱ'ԻՐ ՂԱԶԷԹԱ ՏՐՐ

The Weekly **AVEDAPER**, American Bible House, Constantinople.

ՀԻԼՏ 53. ԻՍԹԱՆՊՈԼ, ՕԳՈՍՏՈՍ 13, 1910. Ն: 33

ՊԷՆՏ Ի ՄԱԽՍՈՒՍԱՐ

ՈՒՖՈՒԴ
(Հ. Մ. Ալէն)

Չավ ֆաշլարը. Թէյհարէլեր (ուչմագ ալէթլերի) վասըթհասըյլէ ախիրէն Գըրթհըին Այպանիէն Նիւ Եորգա ուչմասը, տիկեր պիր քիմսէնին Ֆիլատէլֆիասան Նիւ Եորգա ուչարագ եկնէ 'ավտէթ էթմէսի վէ Րօլըն քէնտի թէյհարէսի իլէ Ինկիլիզ գանալը իւզերինտէն Ֆրանսայա ուչմասը վէ օրատա տուրմագսըզըն եկնէ 'այնի գանալ իւզերինէն Ինկիլթէրրայա 'ավտէթ էթմէսի կիպի, մէ"ասիր ի 'աճիպէ իճրա էտիլմիչ տիր: Սօն զիքր օլունան թէյհարէճի պիր այը միւթէճավիզ պիր միւտտէթ էվվել մաքինասընըն սագաթլանըպ եէրէ տիւշմէսի եիւգիւնտէն թէլէֆ օլմուչ տըր: 1903 սէնէսի կիւզիւնտէն պէրու 14 մէչհուր թէյհարէճիլեր թէլէֆ օլմուչլար տըր,

Ախիրէն գապիլ ի իտարէ պալօնլար եախօտ հավա կէմիլերինէ իքի գազա վազը' օլմուչ օլուպ, ԼէՖՐԷՐԷՒ ՏայճէօՐ անը չէօյլէ թա'րիֆ էտիյօր.

Գապիլ ի իտարէ էրպալօճ նամ Ալման հավա սէֆինէսի՝ Ըուլիս 13տէ Փէչիտ նամ գարիյէ իւզերինտէ ուչար իքէն փաթլայըպ՝ հարըմ միլլիք պիր իրթիճա'տան եէրէ տիւշմիւչ, վէ իչինտէ պուլունանլարըն ճիւմլէսի խիւրա ու խալ օլմուչլար տըր: Պու հավա կէմիսինին տիւմէնինի էրպալօճ նամ մէչհուր պիր պալօնճը իտարէ էթմէքտէ էտի: Սէֆինէտէ պիր եօլճու, պիր մաքինաթի վէ իքի միւհէնտիս պուլունմադտա իտի: Պունլարըն հէփսի տախի ան ը վահիտատէ թէլէֆ օլմուչ օլտըգլարընտան. գազանըն թէյմամէն նասըլ վուդու' պուլտըղընը լապեր վերէճէք պիր քիմսէ գալմամըշ տըր

Պերէքէթ վէրսին Տէօյլէնօ նամ պէօյիւք հավա սէֆինէսինին խարապիյէթինտէ նուճուսմա գա'աթ օլմամըշ տըր: Ալմանիատա եօլճուլարը մու'այհէն պիր իւճրէթ մուդաապիլինտէ հավա թարիգիյէ պիր մահալտէն տիկեր մահալէ նագլ էթմէք իւզրէ պիլ ֆի'իլ պիր չերքէթ թէչհէքքիւլ էթմիչ իտի: Հավա սէֆինէսի 'ումումա մախսուս պիր օմնիպաիս օլաճագ իտի: Պու իչին իճրասը իչիւն Շնճի Զէֆէլին նամ հավա կէմիսի սաթըն ալընմըշ վէ իսմր թէպիլ էտիլէրէք Տէօյլէնօ թէմմիյէ օլունմըշ տըր: Իչպու հավա սէֆինէսի իւք սէֆերինի Տիւսէլտորֆտան գարպա ուչուչը սիւր'աթըյլէ 300 միլ ուզագտա պուլունան Ֆրիտրիխսհաֆենէ իճրա էթմիչ տիր: Ալման զազէթալարընտան անկատրըմըզա կէօրէ, մէղքիւր հավա սէֆինէսի 17 Ալման զազէթա միւ"էլիֆլէրինի համիլ օլարը հալտէ եօլա չըգմըշ, վէ եօլճըլար արասընտա տախիլ պուլունան Պէրլինէր Թաղէպլաթ պու եօլճըլըզա տա"իր վերտիյի թաֆսիլաթտա ատյօր քի, Շէտիտ ֆուրթունանդըն թազեհգինէ տայանամայարագ մօթօրլար պիրէր պիրէր իչլէմէքտէն տուր, վէ եօլճուլար ֆէվգէլ'ատէ խավֆ ու հէրատա տիւչար օլտուլար: Սէֆինէ զէմմինտէն պիր միլ գատար հիւքսէլինճէ պիր փաթլայըշ վուդու' պուլտու:

Թահէպլաթըն մուխտասիրի տէյօր քի, «Ափանսըզ տիւմէնլի հավա սէֆինէսի քէմալ ը սիւր'աթլէ սաչաղը էնմէյէ պաչլատը, զիրա էն էօնտէքի մօթօր դըրըլմըշ իտի: Պիզ զա"իպ օլմուչ իտիք: Ղայէթ միւտհիչ պիր չաթըրտը իչլէմտիք. Պալօն պաչտան պաչա սարըլտը: Ֆագաթ պէրէքէթ վէրսին պալօն Ուէսթֆալիատա Թիւթօսլերկ օրմանընըն պիր ագաճը իւզերինէ տիւշտու: Եօլճուլար պիյանա օդրամատըլար: Ղայէթ 'ագիմ պիր ագաճ պէտէնի պալօնը հարարագ անըն իչինէ կէչտի, վէ պալօ-

նըն պու վէճհլէ աղաճա թագըլմասը պալօնտաքի 30 եօլճուէնըն պա՛իսի խէլասը օլտու, զիրա պա-լօն պէօյլէմէ աղաճա թագըլմագ սայէսինտէ եէրէ տիւշմէքտէն գուրթուլտու վէ 'ազիմ պիր ֆէլաքէ-թին էօնիւ ալընաը։»

'Այնի մուխապիրին պէյանընճա Տէօյչլանտ 148 մէթրօ ուզունլըղընտա օլուպ, պիրիսի 130 տի-կէր իքիսի 100էր պարկիր գուվվէթինտէ 3 մո-թօրը վէ միւքէմմէլէն թէֆրիշ էտիլմիշ գապինէ-լէրի հավի պուլունմագտա իտի։ Պու գապինէ-լէրտէ եօլճուլըղ էտէն եօլճուլարտան 80 տօլար իւճրէթ ալընմագտա իտի։ Ալմանիանըն իչպու տիւմէնլի պալօն հագգընտաքի իմանը չունտան ա-չիքաար տըր քի հիւքիւմէթ իչպու ճէօիմ հա-վա սէֆինէսինտէն 13 տանէսինէ մալիք օլտըղը կիպլի, Ֆրանսանըն 7, Իթալիանըն 2, վէ Պէլճիգա, Ինկիլթէրրա, Ավսթրիա, Ռուսիա վէ Մ. Ամերի-գանըն պիրէր տանէսի վար տըր։ Պու սէֆինէլէր 100տէն 450 այագ ուզունլըղընտա տըրլար։ Էն գուվվէթլի մօթօրլար 135 աթ գուվվէթինտէ օ-լուպ հէր սէֆինէտէ 1—4է գատար մօթօր պու-լունուր։ Ալման իւմէրա ի 'ապքէրիչէսի տիւմէնլի պալօնըն պիր ալէթի հարպ օլաճաղընա տա՛իր օ-լան ի'թիմատլարընը զայ' էյլէմիչլէր իսէ տէ, թի-ճարէթ վէ թէֆէրրիւճ ալէթի մագամընտա տիւ-մէնլի պալօն հալա քէնտի մէվզը'ինի թուլթմագտա տըր։

ՊԻՐ 'ԻԼՄ ԳԱՀՐԷՄԱՆԸ
(Հ. Մ. Ալէն)

1908 սէնէսի Ա-եոպէերինին 42նճի նուսխէսինտէ քէմալ ը մանզուզիյէթ վէ հիսսիյաթը միւպա-հաթքեարանէ իլէ 'ալէմի 'իլմ ու 'իրֆանտա պիր չէօհրէթ ի 'ումումիյէ գազանմըշ օլան իլք էրմէնի-յէ նազար ը տիգգաթ ճէլգ էյլէմիշ իտիք։ Բէմալ ը էսէֆլէ պէյան էտէրիզ քի պու 'ալիմ զաթ, հա՛-նի բէօնթկէն չու՛ա՛աթը միւթէխասսիսի սըֆէ-թիյլէ էն էօնտէքի սաֆտա տուրան վէ քէնտիսի-նին մուճիտանէ վէ ճիւբ"աթքեարանէ իչիյէ քէսպ ի չէօհրէթ էթմիշ օլան Տր. Միհրան Գ. Գասապ-եան փէք վագթսըզ օլարագ վէֆաթ էթմիշ տիր։ Միւմաիլէյհին նամ ու չէօհրէթի՝ թէֆրիպէլէր իճ-բասըյլէ իչպու էսրար էնկիզ չու՛ա՛ա տա"իր մէյ-տանա չըգարմըշ օլտըղը եէնի հագիգաթլար իւզէ-րինէ, քէզալիք եազմըշ օլտըղը վէ պունլարտան պիրիսինին էլեէվմ բէօնթկէն չու՛ա՛աթընա տա"իր պիր մէրճի վէ մուդաֆէտա մագամընտա գուլլա-նըլան քիթապլար իւզէրինէ միւ'էսսէս տիր։ Ֆագաթ էթիգաատմըզճա, պունլարըն հէվիսինտէն զիյատէ Տր. Գասապեանըն նամը 'իլմին պու չու'պէսինի ֆէննի թըպպա եէնի պիր մա'լիւմաթ 'իլավէ էթ-մէք, վէ պու վէճհլէ հայաթը թէմտիտ վէ էյլէմ ու քէտէրի թէնզիս էթմէք խաթրը իչիւն թա'-դիպ էթմիշ օլան պիր զաթ մագամընտա տիկկր զաթլարըն էտամիսի արասընտա փարլայաճագ տըր։ Միւմաիլէյհին պու զայէ ի էմէլէ եէթիշմէք իչիւն էօլիւմիւնիւ մուճիպ օլան մուխաթաբալարա կի-րիշմիշ օլմասը՝ անըն սա"իրլէրինի գուրթարմագ իչիւն ֆէտա ի ճան էյլէմիշ օլտըղընը բա'նա պի-լէնլէրին նազարընտա թէմէլի պիր մէվզը' թու-թաճագ տըր։

Պիզճէ չայան ը թէզքեար տըր քի գըսա պիր սէնէ իչիւնտէ, էօլիւմ Պապիկեան վէ Գասապեան կիպլի 2 զաթը սիթուտէ սիմաթը թաճլամըշ տըր։ Պունլարըն պիրիսի Կիլիկիա տուլ վէ եէթիմլէրինի գուրթարմադա չալըշըրքէն չաթլամըշ էօլմիշ տիր, տիկերի իսէ 'էօմրիւնիւ ինսանիյէթ տա'վասը ու-ղուրընա ֆէտա էթմիշ տիր։ Պունլարըն իքիսի տա-խի էրմէնի օլուպ անլէրին կէօսթէրտիյի միսալ՝ պիլճիւմլէ էրմէնի կէնճլէրիմիզէ նէֆսաֆէտաքա-րի ֆիքը ու էմէլինի իլհամ, վէ անլէրի քէնտիլէ-րին իֆա էտէպիլէճէյի էն պէօյիւք խըտմէթ վէ ֆէտաքեարլըղըն իֆասընա սեվգ էթմէլի տիրլեր։

Շիւպհէսիզ եօզ քի գարիյուն ը քիրամմըզ Տր. Գասապեանըն թաֆսիլաթը հայաթընտան, վէ Ցու-լիս 12տէ վաֆաթընա պա՛իս օլմուշ օլան անվալ-տան պա՛զըսընա վագըֆ օլմազա ղայէթլէ արզու-քէշ տիրլեր։ Աթիտէքի մա՛լիւմաթը միւթէվէֆ-ֆանըն միւթէմմէքքին պուլունտըղը Ֆիլատէլֆիա չէհրինտէ նէչր օլունան Պըլէրն նամ ղազէթա-տան իգթիպաս էտէրիզ։

Չէվճէսի եաթաղը եանընտա օթուրարըղը վէ հէքիմ տօսթլարը քէնտիսինի գուրթարմագ իչիւն մէյ'ուսանէ չալըշըպ չապալաարգլարը հալտէ, մէչ-հուր Բէօնթկէն չու՛ա՛ը միւթէխասսիսի Տր. Միհ-րան Գ. Գասապեան պու սապահ (Ցուլիս 12) ձէ-ֆըրսըն խասթախանէսինտէ վէֆաթ էթմիշ տիր։ Խապէր վէրիլտիյինէ կէօրէ միւմաիլէյհին վէֆաթը ուզուն սէնէլէր զարֆընտա պա՛իս ի չէօհրէթի օ-լան Բէօնթկէն չու՛ա՛աթը իլէ իճրա էթտիյի թէճ-րիպէլէր էանասընտա վիւճուտ ը իւզէրինէ ալը-ղը եանըգ եարալարընըն սեմտէրէ վէ նէթիճէսի տիր։

Վէ լաքին Տր. Գասապեանըն 'ա'իլէսի իլէ սըգը տօսթլարը քէնտիսինին մուխաթաբալը հալընտան անճագ տահա չու սօն ղէմանլէրտէ խապէրտար օլմուշլար տըր։ Բէօնթկէն չու՛ա՛աթընըն պա՛իս օլտըղը խուսուսի եանըգլարտան տէֆաթլէ միւզ-

թարիպ օլոբգտան սօնրա, տահա կէչէնկէրտէ տէ-
րի խասթալըղընըն սիւր'աթլէ վիւճուտը իւզէրինէ
հայըլմասը եիւզիւնտէն հաթաղա տիւչմիւչ վէ սօն
իւչ կիւն զարբընտա պիխուա վէ պայղըն հալտէ
պուլունմըշ տըր։

Գըրգ իքի հաչընտա պուլունան Տր. Գասապ-
եան Անտոլուլը իտի։ Ո Յիլատէլֆիատա ֆէննի
թէպապէթ թահսիլ էթմիչ, վէ օ վազըթտան պէ-
րու տա՛իմա պուրատա օթուրմըշ տըր։ Պունտան
պիր պուչուգ սէնէ եվվել եվվէնմէք իւզրէ Տէրի-
սա՛տէթէ 'ազիմէթ էթմիչ տիր։

Տր. Գասապեան Ասիա ի սուղրատա էնգարէ
վիլայէթինէ մէրքութ Գայսէրիյէ չէհրինտէ տօղ-
մուշ տըր։ Միւմահիլէյն չէհրի մէղքիւրտէ Միսիօ-
նէրլէրին էրճիյաս մէքթէպ ի 'ալիսինտէ Թէ'ալիւմ
էտէրէք մու"ախխարէն պիր միւտատէթ մէղքիւր
մէքթէպտէ մու'ալիմլիք տախի էթմիչ տիր։ 1894
տէ Մ. Ամէրիգայա կէլմիչ վէ թէպապէթ թահսի-
լինէ գարար վէրմիչ, վէ Թըպպ վէ Ճէրրահի մէք-
թէպինէ տախիլ օլարագ 1898տէ անտէն մէ"զուն
օլմուշ տըր։ Րու"ուսընը ալմազտան էվվել, Իս-
վանիա–Ամէրիգա մուհարէպէսինտէ պիր հէքիմ վէ
Ճէրրահ սըֆէթիյլէ իֆա ի խըտմէթ էթմիչ տիր։

Տր. Գասապեան մէ"զուն օլոբգտան սօնրա,
Թըպպ վէ Ճէրրահի գօլէճինտէ էլէքթրիգլէ վէ Րէօնթ-
կէն չու'ա'աթը իլէ թէտավի ֆէննինին մու'ալիմ-
լիյինէ թա'ևին օլունտու։ 1902տէ մէղքիւր մու-
'ալիմլիքտէն իսթի'ֆա էթտի, վէ թագրիպէն պիր
սէնէ սօնրա, Ֆիլատէլֆիա Խասթախանէ ի 'Ու-
մումիսինտէ Րէօնթկէն չու'ա'աթը տար իլ իսթին-
զարը միւտիրլիյինէ թա'ևին օլունտու, վէ զէման-
ը վէֆաթընա գատար մէղքիւր մէ"մուրիյէթտէ
գալտը։

Տր. Գասապեան աքիակրաքի (թաավիրի զըլ)յէ
տա՛իր պիր գաչ քիլթապ հազմըշ տըր։ Պունտան
տան 1907տէ էլէքթրիգլէ ուսուլը թէտավի-
յէ վէ Րէօնթկէն չու'ա'աթընա տա՛իր թապ' օ-
լունան քիլթապ մէքթէպլէրտէ տէրս քիլթապը մա-
գամընտա գուլլանըլմագտա տըր։ Տր. Գասապեան
Րէօնթկէն չու'ա'աթը միւթէխասսիսլէրինին պիր
չօգ մէմլէքէթլէրտէ 'ագտ էթմիչ օլոբգլարը միւ"-
թէմէրլէրտէ Մ. Ամէրիգա մուրախխասը սըֆէթիյ-
լէ հազըր պուլունմըշ տըր։

Թագրիպէն պունտան 8 սէնէ ագտէմ Տր. Գա-
սապեան Րէօնթկէն չու'ա'աթը հանըգլարընտան
միւգթարիպ օլմուշ։ Էլինին քէօրլարը, հա'նի ար-
դա թարաֆլարընտա ազրը սըզը հասըլ օլաբղընը-
տան, միւմահիլէյն անլէրի խայը մէչհուր հէքիմլէրէ
մու'այէնէ էթտիրմիչ։ Անլէրտէքի հանըգլար տէ-
րի սէրէթանընա պէնզէյօր իտի։ Կէրչի Տր. Գա-
սապեանըն թահսիլինէ չալըշտըղը 'իլմ քէնտիսի
իչինն մուհագդագ սուրէթտէ մուխաթապալը իտիյ-
սէտէ, օ քէնտի իչինէ տահա սըզը սուրէթտէ սա-
բըլտը, վէ սիւլէյմ ի նամ ու չէօհրէթտէ տահա
եիւքսէյէ չըգտը։ Ո վերմէկը իլէ սէրէթանլարը
Սքիակրաքի վասըթասըյէ թէտավիյէ չալըշըպ չա-
պալատը վէ 'իլմին իչպու չու'պէսինտէ էն մու-
վաֆֆագ հէքիմլէրտէն պիրիսի 'օլտու։

1908տէ միւմահիլէյնին էլլէրի զայէթլէ ֆէննա-
լայըպ տա իքի փարմաղընըն քէսիլմէսինէ լիւզումը
գաթ'ի կէօրիւլտիւքտէ, պու 'ամէլիյէ ձէֆքըրսըն
խասթախանէսինտէ Տր. Ու. Ու. Ռին թարաֆըն-
տան իֆրա էտիլմիչ իսէ տէ, խասթալըղընը լէ-
րիլէմէսինին էօնիւնիւ ալամամըշ տըր։ 'Իլէթին
սօլ գօլտան եօգարըյա տօղրու հայըլմագտա օլոբ-
ղը անլաչըլմըշ վէ գօլթըղը ալթընտաքի պէյզէրի-
նին չըգարըլմասընա մէճպուրիյէթ հասըլ օլմուշ
տըր։

Պու 'ամէլիյէնին իւզէրինէ Տր. Գասապեան պա'-
զը տէրէճէ բահաթլանմըշ իսէ տէ, չօղա վարմազ-
տան ևինէ ֆէննալաչմազա պաչլամըշ տըր։ Պիր գաչ
այ սօնրա Տր. Տագասթա Տր. Գասապեանըն սօլ
թարաֆընըն տահա պէօյիւք 'ազալէլէրինտէն պա'-
զըլարընը քէսիպ չըգարմագլըղա մէճպուր օլմուշ
տըր։ Թա օ զէմանտան պէրու Տր. Գասապեան
նամիզաճ հալտէ պուլունույօր իտիյսէտէ, օ քէնտի
թէտգիգաթընըն իճրասընա տէվամ էտիյօր իտի։ Վէ
լաքին թագրիպէն 2 հաֆթա եվվէլ Տր. Գասապ-
եան հարալարընա մէրհէմ գօտըրըպ սարտըրմագ
իւզրէ ձէֆքըրսըն խասթախանէսինէ կէթմիչ, վէ
հարալարըն մէրհէմլէրի տէյիւտիրիլիր իքէն պիւս-
պիւթիւն մէճալտան տիւչէրէք թէփրէնէճէք հալը
գալմամըշ տըր։ Ո աէրճալ խուսուսի պիր օտայա
նազլ էտիլմիչ վէ քէյֆիյէթ զէվճէսինէ պիլտիրիլ-
միչ տիր։ Մէզպուրէ՝ վէֆաթը սա'աթընա գատար
Տր. Գասապեանըն հաթաղը պաչընտան այրըլմա-
մըշ տըր։

Փրօֆաիօնալ Պինատա գասապեանըն իտարէ-
խանէսինտէ Գասապեանըն եէկէնի Լևոն Գասապ-
եան (քի հէնուզ 16 հաչընտա զէքի պիր նէվճիվան
տըր,) սքիակրաքի 'իլմինի էօյրէնմէքտէ տիր։ Պու
նէվճիվան տահա կէչէնկէրտէ վաթանը օլան Ասիա ի
Սուղրատան Ամէրիգայա կէլմիչ օլուպ զաթէն պու
իչտէ խայըճա թէրագզը էթմիչ տիր։

Լևոն Գասապեան պու կիւն'ամճասընըն խաս-
թալըղընատան մէլուլ մանգուն պահս էթմիչ իսէ
տէ, պու հալին քէնտինին թահսիլինճէ հիչ պիր
գարդ էթմէյէճէյինի, զիրա քէնտիսի 'ամճասը գա-

տար քէսպի չէօհրէթ էթմէքլիյէ ՚ազմ ու գարար էյլէմիչ օլտըղընը պիլտիրմիչ ուիր ։

Րիվայէթէ կէօրէ Րէօնթկէնեան չու՚ա՚աթըյլէ ՚ամէլիյաթ իճրա էտէն քիմսէլէրին օղրաչաճաղլա-րը դուվվէթին նէտէն ՚իպարէթ օլտըղընը պիլմէ-միքլէրինատէն մուխաթապատան նէֆալէրինի վիդա-յէ վէ ահյանէթ էթմէլէրի գայէթլէ միւչքիլ ուիր ։ Րիվայէթէ կէօրէ Րէօնթկէն վէրթէվէրի էլևկվմ պունտան 12 սէնէ էվվէլ իլք քէյֆ օլունտըղլարը զէմանտա օլտըղլարը գատար էսրարը թապի՚աթտան օլուպ , անըն հալ ու ֆասլը էլէկվմ օ զէմանտա-քինտէն զիյատէ գուվվէ ի գարիպէյէ կէլմէմիչ ուիր ։ Օ զէման Րէօնթկէն մէգքիւր վէրթէվին նէ օլտըղընը պիլմէհյինի ի՚թիրաֆ էթմիչ ուիր ։ Օլ վէրթէվէրին զիյա օլմատըղլարընը պէյան էտի-յօր իահյսէտէ , անլէրին էլէքթրիդ օլուպ օլմատըգ-լարընըտա պիլմէյօր իտի ։

Իսքիակրաֆի ևահօտ Րէօնթկէն չու՚ա՚աը իլէ թէ-տավի ուսուլը՝ մէգքիւր ուսուլը մէզգը՚ի իճրայա գօյանլարընն, ևա՚նի հէքիմլէրին պիր իայլըսընըն պա-չընը նեմիչ ուիր։ Րիվայէթէ կէօրէ 10-15 օվէրաթօր-լարըն վէֆաթլարը՝ տօղրուտան տօղրույա իշ-պու հէր մա՚րուֆ մատատէյէ նուֆուզ էտէն վէ իննատընն քէնտի նէֆսինի անտէն սիյանէթ էտէ-պիլմէսի իչիւն մա՚րուֆ հիչ պիր վասըթա պու-լունմայան վէրթէվէրէտէն իլերի կէլմիչ ուիր ։ Րի-վայէթէ կէօրէ արատա սըրատա իասթալար տա-խի մէգքիւր վէրթէվէրէտէն միւթէզարրիր օլմուշ-լար տըր ։ կէօրիւնիւր քի անտէն էն չօգ միւթէ-զարրիր օլանլար օվէրաթօրլար տըր ։

Պիր չօգ սէնէլէրտէն պէրու Ֆիլատէլֆիա իաս-թախանէլէրինտէ Րէօնթկէն չու՚ա՚աթը թէճրիպէ-լէրինտէ քէսպ ի իխթիսաս էթմիչ օլան զաթլար միւթէխասսիսլէր սըֆէթիյլէ , հանըգլարըն էսպա-պընա , անա գարչը գուլլանըլմագտա օլան վասը-թա ի սիյանէթլէրէ վէ Րէօնթկէն չու՚ա՚աթը խուս-սուսունտա մա՚րուֆ օլան չէյլէրէ տա՚իր գըսա պէյանաթտա պուլունմըշլար տըր ։ Սինա Տաղը իասթախանէսինտէ Րէօնթկէն չու՚ա՚ը միւթէ-իասսիսի օլան Տր. Ճօրճ՝ Րօջէնտատ տէմիչ ուիր քի «Շիմտիյէ գատար սօլ էլիմին օրթա փարմա-ղընտա ճիւզ՚ի պիր հանըգ հասըլ օլմուշ իսէ տէ , պու հանըգ չապուգ զա՚իլ օլմուշ տըր ։ Ֆիլհագի-գա պու մէսէլէքէ սալիք օլան սինինէ պէօյիւք քիմ-սէլէր ուիր քի պու հանըգլարտան միւզթարիպ օլ-մագտա տըրլար ։ Իպթիտա անլէր սատէճէ մէճնուլ պիր փէրթէվ իլէ թէճրիպէ իճրա էտիյօրլար իտի , քի անա գարչը քէնտի նէֆսլէրինի սիյանէթ իչիւն հիչ պիր վասըթայա մալիք տէյիլ իտիլէր , վէ պի-նա՚էն ՚ալէյհ անըն եիւզիւնատէն զարար ու զիյանա օղրայօրլար իտի ։ Տր. Գասապեանըն վէֆաթընա սէպէպիյէթ վէրէն չէյ միւթէվէֆֆանըն ՚ալէտատ-վամ Րէօնթկէն փէրթէվէրինէ մա՚րուֆ պուլունմասը , վէ օլ փէրթէվէրին մահիյէթինին անլաշըլ-մամըշ օլմասը իտի ։» Ալման իասթախանէսի թա-պիպլէրինատէն Տր. Ալպէրթ Ճ. Միչըրըն իտի՚ա-սընճա , Րէնթկէնեան չու՚ա՚աթընըն մահիյէթինին անլաշըլմամըշ օլաըղը զէմանլէրատէ անըն իլէ իճրա էտիլմիչ օլան թէճրիպէլէր՝ Տր. Գասապեանըն վէ-ֆաթընա պա՚իս օլմուշլար տըր ։ Տր. Մըլըր չէօյլէ պէօյլէ 8 սէնէ Րէօնթկէնեան չու՚ա՚աթը իլէ թէճ-րիպէլէր իճրա էյլէմիչ իսէ ևէ , անտէն հանըգ հա-րալարը ալմամըշ տըր ։

Փոլիգլինիք Իասթախանէսի թապիպլէրինատէն Տր. Զարլս Լէօնրրա տէմիչ ուիր քի «Տր. Գասապ-եան Րէօնթկէնեան փէրթէվէրի իլէ էն էվվէլ թէճ-րիպէ իճրա էտէնլէրատէն, վէ հայաթընը մէճնուլ պիր գուվվէթ վէ քէմմիյէթ իչիւն մուխաթապայա իլգա էտէնլէրատէն պիրիսի իտի ։ Միւթէվէֆֆա Տր. Գա-սապեան նէվ՚ի պէչէրին պու տէրճէմէ լայր ու մէն-ֆա՚աթընը մուճիպ օլմուշ պիր մատատէնին տահա էյի ինքիշաֆ էթմէսի իչիւն պէգլ էթմիչ օլտըղը սա՚ յ ու զայրէթլէրատէն տօլայը մէհՀ ու սէ-նա օլունմալը տըր ։»

Տր. Գասապեանտան մա՚տա սա՚իր պիր չօգ Րէօնթկէն չու՚ա՚աթը օվէրաթօրլարը՝ թէտգիգ ու միւթալա՚ա էթմէքտէ օլտըղարը ՚իլմէ գուրպան օլմուշլար տըր ։ Անլէրին էօլիւմլէրլի էսրարէնկիլ գուվվէթին պա՚իս օլտըղը հանըգլարտան նէչ՚էթ էթմիչ ուիր ։ Էզճիւմլէ Լօնտրա հէքիմլէրինատէն Տր. Ճ, Հալ Կաուըրտ , Փարիս աթըպապասընտան Տր. Մ. Բատիկէ , Նիւ Եօրգ էյալէթինատէ Րօչէսթըր չէհրի հէքիմլէրինատէն Տր, Լուիզ Ուէյկլ , վէ Է-տիսըն տար իւլ խթիհզարընտա չալըշանլարտան Գլարէնս Տէյլի պու ևիւզատէն վէֆաթ էթմիչլէր ուիր ։

ՏԷՐՈՒՆԻ ՀԱՅԱԹ

ՊՈՒՀԱՆԸ՝Ն ՍՈՒՐԷԹ Ի ԹԷԼԱԳԴԱՏԸ

«Նէ՞ ևաիայըմ ։» Դ.ու. 12. 17.

ՊՈՒ սիւ՚ալ՝ իչինատէ մուվաֆֆաղ օլմագտա պու-լունան պիր չիֆթճինին սիւ՚ալը տըր ։ Մէգ-քիւր չիֆթճի տա՚իմա արթմագտա օլան սէրվէթինին զա՚իլէսի ալթընտա պուլունուբ իտի՝ էչլ ի սէրվէթ իտի իսէ տէ , էնսիչէլէրի վէ մէրտգլարը վար իտի՝ կիւճլիւգատէ իտի , վէ «Նէ՞ ևաիայըմ , զիրա մահ-սուլըմը թօփլայաճագ եէրիմ հօգ տըր ,» տէր իտի ։

Պու չայըրմըշ օլտըղը վագթտա «քէնտի քէնտինէ տիւչիւնիւր» քէնտի ֆիքրինտէն պիր չօգ միւլահազաար կէչէր իտի։ Նիհայէթ քէնտիսինի պիր սիւ՚ալ էօնիւնտէ պուլտու. էօյլէ պիր սիւ՚ալ քի անտէն հիչ պիր քիմսէ գաչընամազ։ Նէ՞ հափայըմ, պիր չէյ էթմէլի իմ. ամմա նէ՞ էթմէլի իմ։

Պու ա՛խ՚ալ մալխէն նէշ՚էր էրուէ։ Մուգաատէրին պիր լուֆքըլէ պու չիֆթճինին էմէքլերի պէրէքէթէ նա՚իլ օլմուչար, վէ «թարլասը չօգ մահսուլ վէրմիչ» իտի։ Զաթէն զէննկին օլուպ՝ տահա ղիյատէ էչլի սէրվէթ օլույոր իտի։ Անըն սէրվէթի հուվարլանան գար երղընը կիպի արթմադտա իտի։ Հէր նէ գատար պիւիր իսէք՝ օ քէնտի սէրվէթինի նամուսըը պիր թարղտա գազանմըշ իտի, վէ ՚ագսինի իտի՚ա էթմէյէ հիչ պիր տէլիլ հօգ տըր։ Վէ չիմտի սէրվէթի պուլունաըղընտան պիր չէյ էթմէլի վէ պիր գարարա կէլմէլի իտի։ Ատէմլէրին չօգլարը իչիւն իլք մէ՚էլէ՝ «Նա՞սըլ գազանայըմ. մալըմը նէ՞ հափայըմ» մէ՚էլէսի տիր։ Էկէր պիրիսի քէնտի ախզ ու ի՚թա իչինէ մուվաֆֆադ օլուր վէ փարա երզարսա՝ օլ փարա իլէ նէ՞ էթմէլի տիր՝ տէյիւ տիւչիւնմէլի տիր։ Էկէր պիր կէնճ թահսիլ ի ՚իլմ էտիյօր իսէ, քէնտի ալտըղը ՚իլմէ նէ՞ հափաճազ տըր տէյիւ ֆա՚ալիյէթ ՚ալէմինին էչիյի իւզերինտէ տիւչիւնմէսի կէրէք տիր։ Մազնինին ճիւմլէ ֆուբսաթլարընտան վէ թէճրիպէ ի զաթիյէլերինտէն պու սիւ՚ալ իլերի կէլիր։ Նէ՞ հափայըմ, հա՚նի պուննտան սօնրա նէ՞ հափայըմ։ Հէր քէս քէնտի խաթիդպալընը գարչըլամալը, անըն իւզերինէ տիւչիւնմէլի տիր. մազի նասըլ կէչմիչ իսէ կէչմիչ տիր, ամմա միւսթագպել իհթիմալիյէթլերիլէ տօլու տըր։

Պու ա՛խ՚ալ մա՚նէվի պիր ինհիճապա պուլանմազ պէ՛ պիր։ Նէ՞ հափայըմ սիւ՚ալընտան իբի հախօտ պիր չօգ չէյլերտէն պիրիսինի հափմագ անլաչըլըր։ Պիր ինթիհապ էտիլմէք կէրէք տիր։ Պու ատէմ տահա պէօյլուք անպարլար հափըրրա պիլիր, հախօտ տահա կէնճ վէ միւրիւվվէթքեար պիր դալպէ մալիք օլարագ քէնտի պօլ մահսուլընտան պաչադալարա հիսսէ չըգարա պիլիր իտի։ Անըն քէնտի ֆազլասընը վէրմէյէք չօգ միհնասիպ պիր եէրի վար իտի։ ՚Ագիզ Ամբրոսիոսըն տէտիյի իւզրէ՝ «Ֆագիրին գալպինտէ, տուլ գատընըն խանէսինտէ վէ էօքսիւզլէրին աղընտա սէնին անպարլարըն վար տըր։» Իմտի պուրատա մուհիմմ պիր ֆուբսաթ վար իտի քի էն ՚ալի մէվզը՚ը թուէթմադ իչիւն ՚էօմրտէ օլ ֆուբսաթի պիզիմ էօնիւմիւզէ չըգար։ Լաքին հայը՚ֆ քի ֆուբսաթ գաչտը վէ ՚ատի մէվզը՚ թուէթուլտը։ Պու ատէմին խաթասը Ալլահ իլէ միւչավէրէ էթմէմէսինտէ իտի։ Նէ՞ հափայըմ՝ տէյիւ սիւ՚ալ էտէճէք եէրտէ՝ սատէճէ անա սօրմալը վէ «Ե՛ Բապպ, նէ՞ իսթէբսին քի պէն հափայըմ,» տէմէլի իտի։ Օ քէնտի նի՚մէթլէրինին իհսան էտիճիսինի ունութտու։ Օ քէնտի թարլալարընըն մահսուլաթը իւզերինէ քէնտի էվլալը մագամընտա աէօյլէյօր, վէ քէնտիսինին պիր քէթխիւտա օլտըղը հագգընտա տիւչիւնմէյօր իտի։ Օ խայրիէրվէրիյի րէճհան ը հալ իլէ պիրլէշտիրմէքտէ ղայր ի մուգթէտիր իտի։ Զաթէն պու թէմսիլ ատէմլերի թամա՛քեարլըզտան սագընտըրմագ իչիւն իրտա օլունմըշ տըր։ Ճիւմլէմիզ տէ միւսթագպէլին մուճիպ ի մէսէրրէթ իւմիալերինէ թէսլիմ օլունմազա մէյհալ ըզ։ Ճիւմլէմիզին տէ միւսթագպել հագգընտա պիզիմ չախսըմըզա մախսուս փլանլարըմըզ վար տըր, վէ անլէրտէն խօշնուտ իզ, ամմա անլէրտէն ասլայը ումանմամըզ կէրէք տիր։

Պու ա՛խ՚ալ հէման պիր ֆարարա կէլճէյէ ընէկ էոէ։ Պիր չէյ հափմագ վէ տէրհալ հափմագ լազըմ իտի։ Ատէմ քէնտինին մուզթէտիր օլտըղընը հիսսէ էթտի վէ գարարա կէլէրէք՝ «անպարլարըմըզ երզըպ՝ տահա պէօյիւքլէրինին պինա էտէյիմ,» տէտի։ Եէվմի հայաթըմըզըն իլէրինտէ չօգ տէֆ՚ա պիզիմ նակահան գարարա կէլմէմիզ լազըմ օլուր։ Ֆիլհան չէյ օլմալը վէ տէրհալ օլմալը, վէ ֆիլհան չէյ օլապիլիր վէ չիմտի օլա պիլիր տէյիւ պիր գարարա կէլիր իզ, վէ գուվվէթլերիմիզի թօփլայարագ օլ չէյին իճրասընա վէ տէրհալ իճրասընա ՚ազմ ը նիյէթ էտէրիզ։ Պիր մուզայագա պիր պիւհրան վագթընտա պու սիւ՚ալ խուսուսիյէ իւզերիմիզէ աղըր պասար։ Նա՚սըլ իչլէյէյիմ, պու ֆուբսաթը նա՚սըլ խաթի՚մալ էտէյիմ, էվվէլտէն հափարզըմ կիպի՚ մը հափայըմ, հօգսա հօգարըյա տօղրու պիր ատըմ տահա՚ մը ալայըմ։ Նիհայէթ պիր թարզ իլէ իչլէմիզ կէրէք տիր։ Քէզալիք հալ ու քէյֆիյէթլերին չիմտիքի իգթիզասընա կէօրէ իչլէմիզ կէրէք տիր։ Հալ ը հազըրտա նէ՞ էթմէքլիյիմ կէրէք տիր։ Պու չէյ պու սա՛աթտա վէրտիյիմիզ զարար իլէ թէպէտտիւլ էտէճէք տիր։ Էլլերին իչլերի անլէրե րէճհագաթ էթմէտիքլերի հալտէ զալպին զարարընըն էհէմմիյէթի հօգ տըր։ Նէ՞ հափայըմ սիւ՚ալը իլէ տա՛վէթ տիր։ ՚Էօմրիւն չէրա՚իթի կիճ վէ զայր ի մուսա՛իտ օլտըզարը վագըթ, ճիւմլէմիզ տէ չունու հա՚նի՝ «էթմէք իսթէյիյիմ չէյի էտէմէզ իսէմ, էթմէքլիյիմ ֆարզ օլտըղը չէյլերի սէվմէյէ չալըշմամ կէրէք տիր,» տէմէյի էօյրէնմէլի իզ։

Պու ա՛խ՚ալա վէրիլէն ճէվապ ապէնին ֆուսխաֆէլիճնէ ըա՛նէն էրէթ։ Պու ատէմ քէնտիսինին զարար վէր-

տիյլ չէյին իճրասընա հազըր իտի։ Ագլսըզճասընա պիր չէյ էթմէյէ գարար վէրտի. անըն 'ազըլսըզ-ըզը էվվէլա՝ քէնտիսի իչիւն խազինէլէր սազա-մասընտա իտի, լաքին քէնտիսինին իսթի'մալ է-տէ պիլէճէյինտէն զիյատէյէ մալիք իտի։ Անլէրէ լիւզումը օլմայաճաղը չէյլերլէ քէնտիսինի աղըր եիւք ալթընա զօյարագ օն պին միլլիօ ճէմ' էտէն սա"իր 'ազըլսըզ պիր ատէմէ պէնզէր իտի։ Իքին-ճի՝ քէնտի բուհունը մատտի չէյլերլէ զանի' էթմէյէ չալըշմասըյլէ 'ազըլսըզլըզը կէօրիւնիւյօր։ Տէրան-պար էթտիյի չէյլեր ճէսէտ իչիւն օլուպ՝ բուհանի իհթիյաճը իչիւն զախիրէ ճէմ' էթմէմիշ իտի. մատ-տի չէյ էօլիւմսիւզ օլանը իգնա' էտէմէզ։ Իւչիւն-ճիւ՝ անըն 'ազըլսըզլըզը ուզաղը կէօրմէմէսինտէ իտի. մալիք օլըզը չէյլեր արասընտան քէնտի-սինին տէրհալ գալսըրըլա պիլիր իտիյինի տիւչիւն-մէտի։ Տէօրտիւնճիւ՝ 'ազըլսըզլըզը իսթի'մալ էթ-մէքտէ տէյիլ, անճաղ ևրզմագտա սա'ատէթ արա-մասընտա իտի։ Պու թէմսիլտէն չըգարըլաճագ ախլագի տէրս չու տըր քի պու վէճհլէ իչլէյէն ա-տէմ «Ալլահըն 'ինտինտէ ղէնկին» տէյիլ տիր։ Օ պագը չէյլերլէ ղէնկին տէյիլ, վէ անըն սէրվէթի էպէտի չէյլերտէն թէչէքքիւլ էթմէզ իտի։ Պիզտէն հէր պիրիսինէ չու սիւ"ալ կէլիր. «Նէ՞ եավայըմ. 'ազըլսըզ տիւնեափէրսոթլէրէ՞ մի, եօզսա տիւն-եանընն խայրփէրվէրլէրինէ՞ մի պէնզէր օլայըմ. նէֆսի՞մ իչիւն մի՝ եօզսա Ալլահ վէ ինսանլա՞ր ի-չիւն մի եավայայըմ։ Հա՞նկըսընը եափայըմ։

ՀԱՅԱԹ ԹԱՍՎԻՐԼԷՐԻ

ՎԻԳԹՕՐԻԱՆԸՆ ԳՐԱԼԻԶԱ ՕԼՄԱՍԸ

Վեր. Ի. Ճ. Հարրի Ինկլիթէրրանըն միւթէվէֆ-ֆա Վիգթօրիա գրալիչասընըն թախթա գու'ուտ էթմէսինին ճալիսլի տիդգաթ պիր հիքեայէսինի Ինկլիզճէ պիր պէնտատ նէչր էթմիշ տիր։ Գրալի-չանըն թէրճէմէ ի հալինի եազան էֆէնտի տէյօր քի, Օն սէքիզ եաչընտա օլտըզը վագըթ, վէ օլ սինտէ պուլունան պիր ղզզա անճաղ քէնտիսի ի-չիւն պիր չափգա սէչմէսի էմնիյէթ էտիլէ պիլտիյի վագըթտա, օ՝ էօյլէ պիր մէս"ուլիյէթ տէր'էօհտէ էթմէյէ տա'վէթ օլունտը քի, անտէն պէլքի պաչ մելէք պիլէ չէքինէճէք իտի։

Տէօրտիւնճիւ Ուիլհելմ 1832 Ցունիս 20տէ սա-պահըն սա'աթ իքիսինտէ վէֆաթ էթտի։ Հիւքմ-տարրն վէֆաթը մէ"մուլ օլունմագտա օլուպ, պիր արապա հազըր տուրուլյօր իտի։ Պունըն իչինէ Քէնթըրպըրի Արքեպիսկոպոսը վէ մապէյնճի Լօրտ կիրտիլէր վէ քէմալը սիւր'աթլէ Քէնսինկթըն սէ-րայընա վասըլ օլտըլար։ Օրատա գափուճըյը ու-յանտըրմագ իչիւն ազ կիւճլիւք չէքմէտիլէր։ Էվ-վէլա սէրայըն հավլըսընտա պէքլէտիլէր։ Սօնրա ալթ գաթտաքի օտալարտան պիրիսինէ գապուլ օ-լունտըլար, վէ օրատա օլ գատար ուզուն վագըթ գալտըլար քի, զանն էտէրսին հէր քէս անլէրին օ-րատա պուլունտըզլարընը ունուԹմըշ իտի։ Զիլի չալտըլար, վէ Վիգթօրիա փրէնսէսին իստամբճճիսի նէզտ ի միւլուքեանէլէրինէ կէօնտէրիլիպ, մուհիմ պիր իչ իչիւն պիր միւլագաթ իսթիրհամ էյլէտիք-լէրինի պիլտիրմէսինի պէյան էյլէտիլէր։ Պու խա-պէրի կէօթիւրէն նագէտիտ օլտու վէ երինէ ուզուն միւտատէթ պէքլէտիլէր։ Սօնրա զիլի թէքրար չալ-տըլար։ Պա'տէհու պիրիսի կելիպ՝ Փրէնսէս օ գա-տար թաթլը պիր ույդուտա տըր քի, անըն խըտ-մէթճիսի անը ույանտըրմագտա ճէսարէթ էտէմէմիշ տիր՝ տէտի։

Արքեպիսկոպոս ճէվապէն՝ «Պիզ գրալիչայա տէվ-լէթ ումուրը իչիւն կելմիչիզ, վէ անըն ույդուսը պիլէ գուրպան էտիլմէլի տիր,» տէտի։ Պունուն իւ-զէրինէ պիզգաթ գրալիչա կէօրիւնտիւ, «վէ անլէրի մէրամ իլէ պէքլէԹմէմիշ օլմասընա իսպաթ օլմագ իւզրէ օտայա պօլ պէյագ պիր կէճէլիքլէ վէ իւս-թիւնտէ չալ իլէ կիրտի։ Կէճէլիք ուսզուճֆասը պիր թարաճա էյիլմիչ վէ սաչլարը օմուզլարը իւ-զէրինէ տիւչմիւչ, այագլարը փափուշ իչինտէ, կէօզլէրի կէօզ եաչլարրյլէ տօլու, լաքին ֆիքրի քեամիլէն մազպուԹ, քէնտիսի տէ չայան ը հիւր-մէԹ պիր հալտէ իտի։» Տէնիլտիյինէ կէօրէ, անըն իլք սէօզիւ՝ «Զաթ ը ֆազիլանէլէրինիզտէն տիւէ-րիմ քի պէնիմ իչիւն տու'ա էտէսինիզ,» քելմը օլմուշ տըր։ Իֆրա էթտիյի իքինճի չէյ՝ տուլ գալ-մըշ օլան Ատելէյտ գրալիչայա պիր մէքԹուպ եազ-մագ օլմուշ տըր։ Մ'էքԹուպըն ատրէսինէ «Գրալի-չա հազրէթլէրինէ» տէյիւ եազտըզընտա, պիրիսի «Տուլ գրալիչա հազրէթլէրինէ» եազմալըսընըզ՝ տէ-տիյինտէ, կէնճ գրալիչա ճէվապէն, «Պիլիրիմ, լա-քին անըն մէվզը'ինին թէպէտտիւլիւնիւ տէրհա-Թըր էթտիրէնլէրին պիրինճիսի պէն օլմագ իսթէ-մէմ,» տէտի։

Օլ կիւն էօյլէտէն էվվէլ Գրալիչա իլք տէֆ'ա օլարագ, վիւքէլա մէճլիսինէ րիյասէթ էյլէմիշ, վէ քէնտի մէվզը'ինէ եագըշըր թավր ու հարէքէթիյլէ մէճլիս ա'զալարընա մուճթիպ ի հայրէթ օլմուշ տըր։

ՖԷՆԻՅԱՓ

ԳՈՒՎՎԱՒ Ի ԹԷՏՐԻՍԻՅԷՆԻՆ ԹԷՎՀԻՏԻ
(Մ. Մէնաւէան)

(Մ. Ընկ.ըն էրզրում վիլայէթինէ վէքիլպէրէ նաշըրը)

3.

Լաքին մահալի գուվվէթլէրին միւթէ'ատիտ մէ'արիֆ չիրքէթլէրին թէատրիք էթմիքլերի նագ-տի վէ իտարի գուվվէթլէր իլէ պիրլէչմէլերի քեա-ֆի տէյիլ տիր, անճագ թէրագդը ի մէ'արիֆէ մախ-սուս օ մուխթէլիֆ գուվվէթլէրին 'ածլէպէ պիր-լէչմէլերի տէ զարուրի տիր։ Այրը այրը թա'-լիմի ֆա'ալիյէթլէր 'ալէլ խուսուս պիզիմ ահվալ ը հաղըրէմիզէ մատաէթէն վէ 'ագլէն միւսրիֆանէ տիր։ էն 'ալի վաթանփէրվէրլիք՝ 'ումումի մահիյէթ-ի 'ամէլիյէյի հա՞իզ օլան թա'լիմ ու թէրպիյէյէ մախ-սուս օլ մուխթէլիֆ չիրքէթլէրին 'ամէլէն պիր-լէչմէլերինի իճապ էտէր։ Պու իթթիհատա անճագ խօտպինանէ էսպապ ը թէ'ասիւպիյէտէն վէ հա-խօտ խուսուսի հիսապլարատան սէվգ օլունանլար մուխալէֆէթ էտէրլէր։ Էլէվմ էրմէնիլէր արա-սընտա իչլէյէն վէ նէչրի մէ'արիֆէ խըտմէթ էտէն պէչ պաչլըճա գուվվէթլէր չունչար, հա'նի Միսի-եալ, Սէզգաէր, Հայուհեաց, Ամէրիգա միսիոներ-լերի, Գաթոլիք միսիոներլերի վէ Մըսըրըն Բ. Ը. Միւթիւնը տըրլար։ Հիւքիւմէթին մէքեաթիպ ի 'ումումիյէյէ թահսիս էյլէտիյի սէնէվի ի'անէ տա-խի էրմէնիլէր արասընտա մէ'արիֆէ խատըմ պիր գուվվէթ օլմագըզդա մուզտատէր տիր։ Պու գուվ-վէթլէրտէն հիչ պիրիսի՝ էրմէնիլէրին մէ'արիֆ ի 'ումումիյէսի հայաթի իչինի հալընըզ պաչընա լա յըզդը վէճվէ տէր'իհատ, իտտալ վէ սէմէրէտար էյլէյէմէզ։ Լաքին անլէր քէնտիլէրին միւթէթէիւտ գուվվէթլէրինի ճէմա'աթըն գուվվէթի իլէ պիրլէչ-տիրիլըր իսկ, մէճմու' վէ միւքէմմէլ պիր գուվ-վէթ վիճուտէ կէլէճէք տիր քի պունունլա թահ-քիմ վէ թագվիյէ էտիլմիչ օլարագ թա'լիմ ու թէրպի-յէյէ մախսուս պէօյիւք վէ պա'իս ի խէլաս ճիտա ու ճէհտին իճրասընա միւսթա'իտ օլաճաղըզ, հէմ-տէ ֆա'ալիյէթ ի թա'լիմիյէյէ մախսուս իչ-պու իթթիհատ զանն օլունտըղը գատար կիւճ տէ տէյիլ տիր։ Պինագէն հինանըրըմ քի վագթ ը գա-րիպտէ Մըսըրն Բ. Ը. Միւթիւնը թաչրալարատա մէ'արիֆին ինթիչարը իչիւն Միսիեալըն էմրի ալ-թընա քեաֆի տէրէճէտէ պէօյիւք պիր մէպլաղ վազ' էտէճէք տիր։ Գավիյէն հինանըրըմ քի Ազգա-նուէր Հայուհեաց չիրքէթի, էկէր զաթէն հիսս էթմէմիչ իսկ պիլէ, 'անգարիպ հիսս էտէճէք տիր քի գատըն գըսմընըն թա'լիմ ու թէրպիյէսինէ միւն-ֆէրիտէն վագֆ ը նէֆս էթմէքլիք, վէ այրը պիր իտարէ իլէ մէքթէպլէր թէ՞սիս էյլէմէքլիք փոլի-թիգասը պիր թարաֆը վէ թէրպիյէ ի աթֆալճա միւթէ'ատիտ էսպապա պինա՞էն միւզիրը պիր չէյ տիր, վէ 'այնի իտարէ թահթընտա վէ 'այնի փրօկրամէ օղլան վէ զըղլարա մախսուս մէքթէպլէր թէ՞սիսի խուսուսընտա Միսիեալա եարտըմ էթ-մէքլիյէ չիթապ էյլէյէճէք տիր։ Գավիյէն ինանը-րըմ քի Ամէրիգալը միսիոներլէր 'այնի գարիյէտէ մէզհէպի ֆըրգայա մախսուս այրը մէքթէպլէր սագլամագըզդ ուսուսընըն հէր նոգթա ի նաղարտան չայան ը թագպիհ օլտըղընը կէօրէրէք քէնտիլէրին թա'լիմ ու թէրպիյէյէ մախսուս գուվվէթլէրինի նէչր ի մէ'արիֆէ չալըշան էրմէնի մուսթագիլ պիր չիրքէթին գուվվէթլէրի իլէ պիրլէչտիրմէքլիյի խա-լիսանէ արզու էտէճէքլէր տիր։ Գավիյէն ինանըրըմ քի հիւքիւմէթին ի'անէսի փաթրիգխանէ վէ մէր-խասախանէլէրին պօրուսը իչինտէն կէչէրէք նէչր ի մէ'արիֆէ մախսուս միլլի գուվվէթիմիզ իլէ պիրլէչտիրիլէճէք տիր։ Գավիյէն ինանըրըմ քի Գա-թոլիք միսիոներլէր տաիսի ուխուվվէթ ի թա'լի-միյէնին իչպու գուվվէթլի խըզմէնտան 'ագըպէթ միւթէ'էսիր օլաճագլար տըր, վէ գավիյէն ինանը-րըմ քի միլլի թա'լիմ ի 'ումումիմիզէ միլլի էվսա-ֆըմըզըն ա'լալանմասընտա վէ մէսա'ի ի թէմէտ-տիւնիյէմիզէ մէ'արիֆէ մախսուս գուվվէթլէրին իչպու թէմէլի պիրլէչմէսի մու'ձիզլէր իճրա էյ-լէյէճէք տիր։

Իսթանպոլ զաչէթալարընտա ֆէվգել'ատէ մէսէր-րէթլէ օգուտուղըմա կէօրէ, Մըսըրն Բ. Ը. Միւթիւնը Միսիոն զըրա'աթ մէսարիֆինին թէսվիյէսինի տէ-ր'իհատ էթմիչ տիր։ էրմէնիլէրին չօգ պուլունտըգ-լարը մահալլէրտէ վասի' արաշիյէ, կիւմրահ սուլարա վէ զըրա'ի հէր նէվ' գապիլիյէթլէրէ մալիք մանաս-թըրլար վար տըր։ Պունլար մէթրուք վէ խարապ հալտէ պուլունտըգլարընտան, մինսուպ օլտըգլարը եէրլէրէ էլէվմ հիչ պիր ֆա'իտէլերի տօգունմա-յօր։ Վէ լաքին պու մանասթըրլար զըրա'ի մէք-թէպլէրէ թահվիլ էտիլէճէք օլուրլարսա, թաչրանըն չիֆթճի էրմէնի էվլատլարընտա մագսէտէ մուվա-ֆըգ պիր թա'լիմ վէրէպիլիրլէր, պիր խայլի էրմէ-նի գարիյէլէրինին զըրա'աթընը իհտա էտէրլէր, օ հավալինին մանսուլտարլըղընը գաթ գաթ թէզկիռ էտէրլէր, պինլէրճէ 'ա'իլէլէրին հայաթլարընը մէս'ուտ վէ միւպարէք զըլարլար, հիւքիւմէթ ի մէչրուԹէմիզի գուվվէթլէնտիրիրլէր։ Գրինին Ս. կիրակոս մանասթըրը էրմէնիսի չօգ զըրգը միւ-թէճավիղ գարիյէլէրին մէրքէզինտէ պուլունտը-

ղընտան պօլ սուչը իլէ վէ վասի՛ մէր՛ալարը իլէ մէր-
քէդի պիր մէքթէպէ թահվիլ օլունա պիլիր, վէ
պու վէճհէլէ պիւթիւն օ գարիյելէրին հայաթընա
իճրա ի թէ՛սիր էտէրլեր։ Հավավըն Քաղըրահայ-
հաց մանասթըրը հէր գիյարէթճիներին պա՛հա ի հայ-
րէմէի օլուր։ Մէվգը՛ի ղայէթ կիւզել, արապիսի
ղայէթ միւնպիհի, մահսուլատար վէ վասի՛, սու լա-
րը կիւմրահ, ազաճլարը ղայէթ մէյվէտար տըրլար։
Պու մանասթըր նիսպէթէն լաչէյ մէսապէսինէ
նադաի պիր ֆէտաքեարլըղլէ Փալունըն պիր խայ-
լի էրմէնի գարիյելերի չիֆթճիլերի իչիւն պիր թէ-
բագգը մէրքեզինէ թահվիլ էտիլէպիլիր։ Էօթէտէ
Խարփուերըն 60 դատար էրմէնիսի չօգ գարիյելէ-
րինէ Սուրսուրի մանասթըրը պուլունուպ մէվ-
գը՛ի կիւզել տիր, վէ Մէզրէ՛ատէն Քէսիրիքատէն վէ
Եզէքիատէն անճագ 15–30 տագիգայա գատար ու-
ղագըգտա քեա՛ին տիր, քի իսթէրսէ օճիվարտան
նիհարի չակիրտէր վէ ուզադ գարիյելերտէն լէյլի
թալէպէ գապուլ էտէպիլիր, վէ Դատեմ վէ Խուչու
մանասթըրլարընըն տախի վարիտաթընը ալարագ
սէնէվի 200 լիրատան զիյատէ սաֆի պիր ի՛անէ
վիճաուատ կէթիրէ պիլիր, վէ պու վէճհէլէ պիւ-
թիւն օվասի՛ հավալիտէ պիր զըրա՛ի թէրագգյաթ
մէնպա՛ը օլապիլիր։

Զաթէն Քղիտէ Ս. Կիրակոս մանասթըրընա-
տա մէքթէպ պինալարը ինչասը իչիւն ի՛անէ
տէրճինէ թէչէպիւս օլունմըչ տըր, վէ մանաս-
թըրը էպնիյէ ի ճէաիտէսի իլէ վէ պիւթիւն վա-
րիտաթը իլէ պէրաւէր Միացեալա թէսլիմ էթ-
մէքլիյէ ՛ումմումի արզու իզնար օլունմուչ տըր,
թա քի օրատա զըրա՛ի մէքթէպ թէ՛սիս օլունա-
սուն։ Խարփուեր միւլի մէճլիս ի մուխթէլիֆի բէս-
մէն Միացեալա միւրաճա՛աթ էթմիչ տիր քի օ հա-
վալիտէ քեա՛ին ատօրթ մանասթըրլարընը տախի վա-
րիտաթընը ալսըն վէ ճէմա՛աթըն փարասը իլէ ինչա
էտիլէճէք մէքթէպլէրտէ զըրա՛ի պիր թալիմանէ
թէ՛սիս էյլէսին։ Իչպու իքի մանալարտա տախի
ճէմա՛աթ չակիրտէր իչիւն սէնէվի պիր իւճրէթի
թէ՛սիյէ էթմէյէ հազըր վէ ամատէ տիրլեր։ Շիւպհէ
եօգ տըր քի պու իքի մանալարտա տախի չակիրա-
լէրին սէնէվի պէչ եահօտ եէտի լիրա իւճրէթի
եէյէճէք իչէճէքլերին մէսարիֆինի թէսվիյէ էտէ-
պիլիր, վէ մանասթըր արազիսինին տահա էյիճէ
զէր՛ ու թիմարը իլէ պիր գաչ սէնէտէն մու՛ալլիմ-
լիմէրին մա՛աչլարընը թէսվիյէ էթմէքլիք տախի
միւմքին օլուր։ Հիչ չիւպհէ եօգ տըր քի արազի
սահիպի քէօյլիւլեր քէնտի եվկատլարընը պու զը-
րա՛աթ մէքթէպլէրինէ կէօնտերմէքլիյի թէրճիհ է-
տէրլեր, զիրա եվկատլարը օլ մէքթէպլէրտէն մէ՛-
զուն օլտըգտան սօնրա, քէնտիլէրին պապատան
գալմա թօփրագընա եատըչա գալըրլար, ապա ու
էճտատլարընըն սէնա՛աթընը իլէրի կէօթիւրիւրլեր,
վէ միւրէֆֆիհանէ պիր ՛էօմր էլէ կէչիրերէք Ա-
մէրիգա ֆապրիգալարընտա ճիամանիճէ վէ չօգ
տէֆ՛ա տախի ակլագճա չիւրիւյիւպ մահվ օլ-
մայա կիթմէզլեր։ Իչպու իւչ մանասթըրա պէչ
եիւզ լիրա մէսարիֆ ի իպթիտա՛իյէ իլէ սէնէվի
100էր լիրա թախսիս էտիլմէսի պալատէ զիքր օ-
լունան իւչ էրմէնիսի չօգ հավալինին րէֆահ վէ
վէ սա՛ատէթ ի հալը իչիւն եէնի պիր տէվրէ քիւ-
չատ էյլէյճէք տիր։ Պու մէքթէպլերին կէօրէճէյի
պաշլըճա իչ ֆէննի զըրա՛աթը պիլճիւմէ չու՛պէ-
լերի իլէ թա՛լիմ էյլէմէք օլմայաճագ տըր, զի-
րա պու եօլտա մու՛ամէլէ քէօյլիւ չիֆթճի իչիւն
մագսէտէ մուվաֆֆըգ օլմազ։ Պու մէքթէպլեր ան-
ճագ նիւմունէ մէքթէպ ի իպթիտա՛իյէլերի օլաճագ,
վէ թաչրալը չակիրտէ ՛ադլի թէրպիյէ ի ՛ումումի-
յէ իլէ պէրաւէր քէնտիւնին հայաթ իչինի տախի
էօյրէտէճէքլեր տիր։ Պունլարընը ՛ատի պիր մէք-
թէպինքինտէն տահա ՛ալի պիր փրօկրամը օլմայա-
ճագ, զիրա չակիրտի ուզունն սէնէլեր մէքթէպտէ
պէքլէտէմէզլիզ, վէ ՛ալէլ ՛ումումի թաչրալը էրմէ-
նիլերին էվլատլարը ՛ատի պիր մէքթէպտէ իսթի-
սալ օլունապիլէճէք թա՛լիմ ու թէրպիյէ միւ-
թահաճ տըր։ Տէօրթ սէնէ մանասթըր իչինտէքի պու
կիպի պիր մէքթէպտէ քէմալը տիպգաթլա վէրի-
լէճէք թա՛լիմ ու թէրպիյէ (քի պու թա՛լիմին ա-
գալլի ատօրթտէ պիրի զըրա՛ի թէտրիսաթ վէ թա՛-
լիմաթա հաօր էտիլճէք տիր,) քէօյլիւ եվկատընը
քէնտի հայաթընըն իչինէ հազըրլամայա քեաֆի օ-
լաճագ տըր։

՝Ա.ճէպա Միացեալ Թաչրանըն իպթիտաի
անվալընը պիւսպիւթիւն ինգիլտպա օղրատա-
ճագ օլան պու կիպի միւրաճա՛աթլարա ճէվապ
ը րէտա վէրէպիլի՞ր մի։ Միացեալ հալընըզ քէօյ
մէքթէպլերի իլէ թաչրալարտա մաթլուպ վէ միւ-
թէզէմ օլան զըրա՛ի ինգլիզպը մէյտանա կէթիրէ-
պիլի՞ր մի։ Քէնտի միլլէթինին էն ՛ալի մէնաֆի՛ի-
նի ահէչիւնիւպ թաչրնան տուրէնաիչ պիր վաթան-
փէրվէր ճէմա՛աթըմզըն պու հավահճի զա-
րուրիյէսինէ գարշը ՛աճէպա գայտսըզ պալապիլի՞ր
մի։ Ասլա։ Քէնտինին ՛ալի տա՛վէթինէ սաոզդ օ-
լան Միացեալ՝ թաչրալըլարըն իչպու ղայէթլէ հա-
յատի իհթիյաճընը տէֆ՛ ու թէսվիյէյէ չալըչաճագ
տըր։ Վէ իչթէ Մըսրըն Բ. Ը. Միւնթիւնըն ի՛ա-
նէսինին էհէմմիյէթի ֆէզէլ՛ատէսի պուրատա թէ՛-
քիտ օլունուր։ Պիւթիւն միլլէթին թէվճճիւհ ու
էմնիյէթինէ նա՛իլ օլան իչպու էրմէնի թէչքիլաթը

'ազիմէսի հիչ չիւպհէ եօգ քի մէմլէքէթիմիզին զըրա'ի թէճէտիւտի իչինին պաչընտա պուլունմագ-ըզա իսթի'ճալ էտէճէք տիր։ Բարեգործականըն մի։'էսխս միւտիրլէրինին հիսսիյաթընա վէ տի-րայէթ եա ֆէթանէթինէ եագընտան վազըֆ օլան պիր քիմսէյնին պու։ խուսուսատա չիւպհէսի օլամազ։

Ղայէթլէ մաթլուպ վէ միւլէթէմ տիր քի էօ-նիմիւզտէքի աչնէ ի թէատրիսիյէտ պիւէ Մըսըրըն Բ. Ը. Միւթիւնը Միացեալը քէնտիսինին պիր չու'պէսի 'ատտ էտերէք հէր վիլայէթ մէրքէզինտէ պուլունան միւնասիպ պիր մանասթըրտա զըրա'աթ մէքթէպլերի քիւչատը իչիւն անըն էմրի ալթընա սէնէվի ագալըլ 2,000 լիրա վազ' էթսինն։ Պու կի-պի գուվվէթլի պիր խըզ իւէ պաչանան իչ չիւպ-հէ եօգ տըր քի թաչրա հայաթը թէճէտիւտի-նին իւմիտլի պիր պաչանըզմը օլագադ, վէ քէն-տինին ուզադա ևէթիչէն սէմէրելերի իւէ թաչրա էրմէնիւէրինի իհնա էյէյէճէք տիր։

Մըսըրըն Բ. Ը. Միւթիւնըն վէ Միացեալըն մէ'արիֆ գուվվէթլէրինին իթթիհատը խուսուս սընատ պու։ գատարը քէաֆի տիր։ Կէյէճէք պէն-տիմիզտէ մէ'արիֆէ մախսուս սա՞իր գուվվէթլէ-րին տախի պիրէյէմէսի լիւզումընտան պահս է-տէր իզ։

ՍՈՒՀԱՐԵՐԱԹ

ՍՕՍԻԱԼԻԶՄ, ԵԱԽՕՏ ԻՇԽԻՐԱՔԸ ԷՄՎԱՀ ՈՒՍՈՒԼԸ

(Սկսած Վ. Քէֆէլեան, Թաբասոս)

2.

Իչթիրաքիյուն ուսուլընըն մէպատի ի էվվէլիյէ-սինի կէօսթէրտիքտէն սոնրա, պիր մըդտար տա անը թէտգիգէ սա՛յ էտէլիմ։ Իչթիրաքիյուն հէյ'էթ ի իմթիմա'իյէ ի պէչէրիյէնին մարագ վէ 'իլէթինի թէչրիհ էթտի. ֆագաթ 'իլէթի ֆէթհ էթմէք վէ մարագը չիֆահաղ զըլմագ իչիւն թագտիմ էյէյէտի 'իլագ խատսիյէթի ի չաֆիյէյի միւնտէրիճ մի տիր։ Հագիգաթէն 'իլէթի թէչֆիյէ էտէպիլի՞ր մի։ 'Ա-լէմի իգթիհատիտէ զուհուրա կէլէն պուննագա սու՞ի իսթի'մալաթ վէ փէրիչանիյէթի թա'նին էթմէք պագընտա իչթիրաքիյուն իւէ իթթիֆագ էտէրիզ, լաքին թագտիմ էյէյէտիի մու'ալէճէ իթթիֆագըմը-զը պօղար։ Զիւնքի

1. Իչթիրաքիյունըն թագտիմ էյէյէտիի ուսուլ ինսանըն 'ագլի արզուսը օլան իսթիմլաք հագդընը մահվ էտիյօր։ Խարիճի ուչդունսըզլըգլարը վէ նիզամսըզլըգլարը գալտըրմագ իչիւն ատէմին տէ-րունի իսթիատատը զինհիսինի իմհայա գալդըշը-յօր։ Վիւճուտ ը ինսանիտէ պիր թագըմ արզուլար պուլունըրը, վէ օլ արզուլարտա չու զէմանի վէ տիւնեէվի հայաթընը չարթը օլտըղը կիպի, ինսա-նընն 'ագլընտա տաճի պիր թագըմ արզուլար վար։ Ատէմին վիւճուտինտէ եէմէք, իչմէք, ուչումագ վէ սա՞իր արզուլարըն խարապը չու զէմանի հայաթընն խարապը օլտըղը կիպի, 'ագլըն հիքմէթ, մա'լիւ-մաթ, հագիգաթ վէ հագդը իսթիմլաքա տօղրու օլան արզուլարընըն հէր հանկը պիրինին իթլաֆը 'ագլ պինաընընն իթլաֆը տէմէք տիր։ 'Ագլըն իթ-լաֆը իսէ՝ հէր թէրագգը վէ թէգաատիւմին, 'իլմ ու մէ'արիֆին, ճէմի' ի իսլահաթ վէ մէտէնիյէթին իննհիտամը տըր։ Ատէմի պու։ 'էօմրտէ կէրէք պէ-տէնէն վէ կէրէք 'ագլէն վէ բուհէն չալըշմագա, ֆա-'ալիյէթէ վէ սա՛յ ու զայրէթէ սէվգ էտէն գուվվէթ սա՛իգա 'ագլտա օլան իսթիմլաք արզուսը տըր։ Շախսի օլան թէմլիք վէ թէսաոռրուճ տըր։ Պիւ-թիւն ինսանլարա հէր պիրինիզ չունճա սա՛յ ու զայրէթինիզին սէմէրելերինտէն չախսէն պագը պիր չէյ իսթիֆատէ էտէմէյէճէքսինիզ տէյիւ իխտար էտինիզ։ Ֆէրտլերէ չիմալի գուվթը արամագլէ գուվվէ ի ելէքթրիգիյէնին վէ էսէր սէյհալէսինին խավվաօրնը թէտգիգ էտէրէք, թէլի վէ թէլսիզ թէլէկրաֆլար իճատ էթմէքլէ, աթէչի վէ սուլը տէմիր մահճագա տէրունինէ թէվգըֆ էտերէք, պահրէն վէ պէրրէն վախար վէ չմինտըֆէր գաթթար-լարը ևիւրիւթմէքլէ, պիր ի զըչրը զէմինին գայա թագագալարընը, վէ թէպհիւիւր էթմիչ ճէմաատաթ վէ թէհճաճիւրաթը թէհարրի, վէ եօգարըտա քիւն-պէտ ի ասիւմանտա ավիխթէ հատտօղղ հիսապօղղ չէմաի ճիւմլէլերի թէկֆիլչէ սա՛յ էթմէքլէ պիր սէմէրե ի չախսիյէ իսթիֆատէ վէ թէմլիք էտէմէ-յէճէքսինիզ տէյիւ սէօյլէյինիզ։ 'Ալէմ ի ինսանիյէ թէ Ալլահը սէվմէք, վէ Քրիստոս կիպի պիր խէ-լաքաբտա իման վէ փէրէսթիչ էթմէյէ չագալա-մագլէ, Անընն մէզհյէթ, սիրէթ վէ սալահընտան սիզին հայաթ ը բուհիյէնիզէ պիր մէնֆա'աթ թէ-մէլլիք էտէմէյէճէքսինիզ տէյինիզ։ Ո զէման տիւնեա նէյճ միւչագիհ օլուբ, սալթ օթ վէ սա-ման կիպի պիր թէ'այիւչիւնիւ թէ՞մինէ չալըշան սըղըրլար հէրկէյէսինին մէ՞վա վէ մէտքէնի օլուբ։ 'Ագլըն պու։ իսթիմլաքը չախսի արզուսը օլմատա իտի, ֆիւլան էյի օլան մա'լիւմաթ վէ հագիգաթընն պէնիմ մալըմ օլսուն տէյիւ իսթիհսալընա չըգըշ-մայաճագ իտիմ։ Ֆիւլան խօշ վէ թաթլը օլան սի-րէթ վէ թապի'աթը հէզարան միւճահէտէլեր իւէ թէմլիքէ գալգըշմայաճագ իտիմ։ «Հագիգաթը սա-թուն ալ վէ սաթմա» տէյիւ պուչուրան էմր ի ի-լահինին հիչ պիր ֆէրտ իչիւն տէյէր վէ գըյմէթի օլմայաճագ իտի։ Իմտի Իչթիրաքիյուն՝ Սօսիալ

ֆէլսէֆէսիներն թէմէլինած առաքան «Թապէ՛կ հագէ» տիւսթուր ու էսասը իւէ կիւրէչիյօր, վէ ատէմի քէննիներն իւք տօղուշ հագդընտան մահրուամ պրա-գըյօր։

2. Իշթիրաքիյուն դավլընըն մանթըգի գըյա-սընտա խաթա վար։ Սօսիալիզմ տէնիւէն գավլը իգթիսատներն դապուլ վէ իթթիհազ էյլէմիյի էսաս պու տըր, եա՛նի 'ալէմ ի իգթիսատիաէ զու-հուրա կէլէն ֆէլաքէթլէր վէ փէրիշանիյէթլէր թէմիւք վէ թէսարրուֆ ը չախսիտէն առաուր էյ-լէմիյի իչիւն, հէյ՛էթ ի իմթիմա՛իյէ իչիւն մուզիրր տիր։ Պինապէրին չախսի իմթիմլաք ուսուլընըն ֆէսխի իճապ էտէր։ Իշթիրաքիյունըն պու ման-թըգընտաքի գազիյէ խաթալը վէ եանլըշ օլտըղը ի-չիւն նէթիճէսի տախի եանլըշ օլաճաղը թապի՛ի տիր։ Շիմտիյէ գատար տիւնեայը պիհուզուր էտէն իւքի՛ պէօյիւք պէյա վար. պիրի կիւնահ տիկէրի խաթալը վէ եանլըշ մանթըգ։ Իշթիրաքիյուն՝ փէ-րիշանիյէթլէրը վէ ֆէլաքէթլէրին իմթիմլաք ը չախսի-տէն առաուր էթմիյինի իտա՛ա էտիյօր։ Պու գազիյէյի խաթալը կէօրիւյօրզ, չիւնքի էբուէն պէօյիւք պիւէ օլա պի-ուի-ուէ եախօա էնուէյէն հա-լինած այընմայաճաղը գավա՛իտ ի մանթըգիյէ իգ-թիզասընտան տըր։ Մէսէլա, «Կիրիտլիւէր եալան-ճը տըր, չու ատէմ Կիրիտլի տիր, էօյլէ իսէ պու ատէմ եալանճը տըր։» Պու մանթըգի գազիյէէրին իւքինտէ խաթա վար. չիւնքի Կիրիտ էհալիսի ի-չինտէ պիր տօղրու աէօյէյէն ատէմ պուլունաղը հալտէ, պիւթիւն էհալի եէքիւն այընարագ, եա-լանճը տըրլար տէնիւէմէզ։ Միւսէյէմ գազիյէ ի մանթըգիյէ իմթիհանա գապուլ էթմէզ. պիւթիւն Կիրիտ էհալիսի պիրէր պիրէր, ֆէրա պէ ֆէրա թահգիգ վէ թէճրիպէ օլունարագ։ պիւա իմթիհանա ճիւմլէսինինտէ եալանճը օլաղալարը թէպէնիւն էթմիյի հալտէ, մէզքիւր գազիյէ ի մանթըգիյէ տօղրու օլմուշ օլուր։ Էկէր պիր ՆԷ+ Կիրիտլինին տօղրու աէօյլէր օլաղը թէզահուր էտէր իսէ, պիւ-թիւն «Կիրիտլիւէր եալանճը տըրլար» գազիյէսի քիւլլիյէն խաթալը վէ եանլըշ օլուր։

Իշթիրաքիյունըն ֆէլաքէթլէր վէ փէրիշանիյէթ-լէր իմթիմլաք ը չախսիտէն առաուր էտէր, իտտի-'ալարը տա պու գապլուէն տիր. չիւնքի 'ալէմ ի իգթիսատիաէ թէհէյիւճ էյլէյէն փէրիշանիյէթլէրին պիր գըսմը ճէհալէթտէն վէ թա'լիմ ու թէրպիյէ-նին ֆըգտանընտան զուհուր էտիյօր։ Մատտէթէն վէ մա'նէն պէչէրիյէթին գօլէրասը օլան 'իշրէթ վէ թէնփիէրէսթիւէն մէյտանա կէլիյօր, միւսրիֆ-լիքաէն զուհուր էտիյօր։ Ալլահըն խուսուսի իրա-տէթի թահթընտա պիր թէչէպպիւս ի թիւճճարիյի Քէնտինճէ հագգ կէօրտիւյիւ միւնասէպէթլէրէ կէօրէ միւյէսսէր էթմէմէկնտէն հարէքէթ ի արզ, սէյյիւէր վէ սու ֆէյզանլարը, 'իլել ու էմրազ ը սա-րիյէ, լինսանլարըն լինթիգամ վէ չան ու չերէֆ սէվ-տասընտան սուտուր էտէն մուհարէպէլէրտէն, վէ նիչէ գադա վէ պէլալարտան նէչ՛էթ էտիյօր։ Իշ-թիրաքիյուն պուննարը գալտըրըր իսէ, վէ կիւնահ իւէ ֆէսատ ը քիւլլինին լինթաճ էյլէմիյի Պանտօ-րանըն պէլալար սանտըղընըն գափաղընը գափար իսէ, իսթիմլաք ը չախսիտէ, եախօա չիմտիքի ի-տարէ ի իգթիսատիաէ չօգ պիր կիւճլիւք գալմազ։ Իսթիմլաք ը չախսի վէ եախօա չիմտիքի իտարէ ֆէսխ օլունուպ, պիւճիւմլէ էմլաք վէ էմվալ իւէ 'ագարաթ 'ումումի պիր չիրքէթ մալը օլսա պիւէ, մար իւզ զիրր պէյա վէ ֆէյզաքէթլէր մէնսա'ը նէ-րինաէ գալտըգա, թագաիմ օլունան իշթիրաքի-յուն ուսուլընըն պիր փարալըզ էհէմմիյէթի գալ-մազ։ Իւէնէվմ հիւքիւմէթլէրին գօլայճա օզրաչապի-լէճէյի 'իշրէթ տէնիւէն մուզիրր 'ատէթի մէն' է-տէյիմ տէյիւ տէվվէթլէր գալտըչսալար, պունա ի-նանըլըր. յաքին հիւքիւմէթլէրին իճրա՛աթ վէ ֆա'ալիյէթլէրինտէ 'ազի գանա'աթ օլմայրզ, գուվվէ ի գահիրէ վէ ճէպրիյէ միւնտէրիճ պուլունա-տըղը իչիւն, պիւթիւն սաֆհ ը զէմին ինզըլապ-լար թէհավվիւրաթը թահթընտա խարապ վէ թէ-լէֆ օ՛լմայաճագ մը։

Իշթիրաքիյունըն թագաիմ էթմիյի ուսուլը վազը՛ալար տախի թաստիգ էթմէյօր։ Էլեվէմ ին-կիլիզ փարլամէնթոսընըն սէյյէրի Իրլանտալըրըն արազի լօրտլարը վէ հիրէֆ ու սէնայի՛ միւտիրլէրի տիրլէր. Պէյյէր Իրլանտալըրը փէք տօղղուն իճ-րէթ իւէ տէ իտարէ էտիյօրլար. եինէ տէ Իրլան-տատան չըգան ահ ու էնին սէտալարը 'ուրուգ ը րիդգաթ ը ինսանիյէյի պիհուզուր էտիյօր։ Պիր վաթանտա թէմէլքիւն էտիյօրլար. յաքին տէրու-նինտէ պիր ավուճ վիւս'աթընտա արազիլէրի վէ պիր փարչա միւլքլէրի ճօգ։ Պագընըզ պիչարե-լէրէ տիւնեանըն հիճվ ու հագարէթ վէ իսթիհզա-լարընա նիչանկեահ օլմուշլար, հաթթա «Այրլչ» եա՛նի Իրլանտալը քէլիմէսի սէպպ ու չէթմ էթմէք մա՛նասընը ալմըշ տըր։ Թրանսվալտա Պօէրլէր ին-կիլիզլէրին քէննիլէրի Իրլանտալըլար կիպի էտէ-ճէքլէրինի անլատըգլարընտան ի՛լան ը հարպ էյլէ-տիլէր. հէման ճէննապ ը Հագգտան թէմէննի էտէ-րիմ քի, Ալլահ տիւնեայա պէօյլէ պիր ուսուլ ը իգթիսատի կիպի 'ագըպէթ վէ էնճամ կէօսթէրմէ-սին։ Փրօֆ. Էնտրիուս «պիւթիւն տիւնեա պու ճինս ուսուլը իտարէ ի իգթիսատիյէյէ գարշը չէթմ էտիպ, լա՛նէթ գրա՛աթ էտէճէք» տէյիւ պուլուրը-յօր. չիւնքի տիւնեա՝ չիրքէթ ի 'ումումիյէ իսմի թահթընտա պիր թագըմ արազի լօրտլարը վէ հի-րէֆ ու սէնայի՛ միւտիր ի 'ումումիլէրի կէօրմէք իսթէմէյէճէք։

ՀԻՒՐԻՑԷԹ ՊԱՀԱՊԱՆԱ ՊԱՏԶԸ ՍՈՒՆ ԹԷՖԷՀՀԻՒՄԱԹ

(Ց. Վ. Մոռթպեան. Լաքնաբա)

2.

Սալխէն. Ասըլ հուրրիյէթիմիզի զասպ էտէն գուվվէթլերի անճագ զահիրէն զասպ էտիպ, հադիզաթէն անը թէ՛մին էտէն խուսուսալարատան թէֆրիզ էտէմմէք։ Ալլահ ինսան իչիւն պիր թագըմ 'ալի իտէալ վէ մագսէտլեր թա'ինին էթմիչ տիր։ Պիզ ինանըրըզ քի, պէչէրիյէթ պու իտէալա տօղրուսթըրմանմագտա տըր։ Պու թէրագգը խաթթը իսզերինտէ թէսաւուֆ էթտիյի մանի'էլեր փէք չօգ իսէ տէ, 'ումուտմի սընճա թագսիմ օլուսնապիլիրլեր։ Տէրհալ վէ խուլճէթ էնկէլ՝ տէրունի օլտըրընտա, միւճահէտէ տախի տէրունի տիր։ Ինսանը քէմալէ վասըլ օլմագտան մէնի'է մէյլ էտէն պիր թագըմ աղրազը նէֆսանիյէ վար տըր քի, անլերին քէօքիւ նիչէ տէֆ'ա զանն էթտիյիմիզատն տահա տէրինտէ տիր։ Պա'զըլարըն գավլինճէ հուրրիյէթիմիզ օլան միւտախէլէ պու տուլդուլարը իզնա' էթմէք իչիւն ճէմի'յէթ ի պէչէրիյէ տին վէ հալօտ հիւքիւմէթին գօյտուղու նէհիյաթ թարաֆընտան տըր։ Էօյլէ տէյիլ տիր։ Ասըլ հուրրիյէթիմիզ օլան թէ'արրուզ՝ օլ էնկին հիւսէյնի վէ ընեմյէսլըն ճիչէթինտէն տիր, վէ ինսան անլերի 'ազլ վէ իլահի չէրի'աթըն մաթլուպաթընա թաապի' վէ խաաիմ գըլմագլա տըր քի, քէնտինին էն հիւքսէք հուրրիյէթինի մուհաֆազա էթմիչ օլուր։ Ազատ մուհապէթ վա'ըզը տիւնեայը քէնտի թա'լիմինէ գաձանաագ օլսա, հուրրիյէթ նամընա պէօյիւք պիր խըսմէթ էթմիչ զանն էտէճէյինէ չիւպէ խաթէմէզ։ Ֆագաթ պէօյլէ պիր մուվաֆֆագիյէթ ազատ մուհապէթ թալիպինէ արատըղընը վէրմիչ օլուր իսէ տէ, պիզճէ ասըլ հուրրիյէթ ի ֆէրտէ էն պէօյիւք պիր տարպէ վուրմուշ օլուր։ Ջիւնքի պու ինսանը էնկինէ սէվգ էտէն տուլդուլարա սերպէսթիյէթ տէմէք օլաճաղընտան ճէմ'իյէթ ի պէչէրիյէ թէրէֆֆիւ՝ տէյիլ թէտէննի էտէճէք իտի. վէ պիզ ինսան իլէ հայվան արասընտա նէրէտէ խաթթ չէքէճէյիմիզի չայըրըաճագ իտիք։ Պու գաղիյէյի իսպաթա լիւզում կէօրմէզսէք տէ, էն պէլլի վէ մուգնի' իսպաթը «ազատ մուհապէթ» վա'ըզը քէնտիսի տիր։

Թէրագգըմըզ իւզերինէ միւմանա'աթ խարիճտէն օլտըղընտա, ինսանըն միւճահէտէսի տախի խարիճի գուվվէթլէը իլէ օլաճաղը թաապի' տիր։ 'Ագլի, ալտագի վէ մատտի թէքէմմիւլ էօնիւնտէ հէմճինսինին չէքտիյի սէտտէ խօչ կէօնիւլլէ թէհամմիւլ էթմէք, ինսանըն էօթէտէն պէրու հափտամաըղը չէյ օլմուշ տըր։ Տինի վէ սիյասի թէ'ասսիւպ պու նէվ'տէն օլմուշ տըր։ Մուհիպպ ի հուրրիյէթ պիր գավմ հա ֆէրտ պունլարա միւսա'ատէ էտէմմէմիչ տիր, վէ պու միւսա'ատէսիզլիկին նէթիճէսի չօգ տէֆ'ա թէ'ատտի, զընտան վէ մէչագգաթըն մէնֆաաթը օլմուշ տըր։ Ֆագաթ թամմ պու նօգթատա հուրրիյէթին մա'նա վէ մագսէտի խուսուսընտա պիր ախէր սու'ի թէֆէհհիւմ մէյտանա կէլիր, նա'նի հուրրիյէթ ի ֆէրտի հատտը զաթընտա պիր էնճամ վէ զայէ տէյիւ թէսավվուր էթմէք։ Լաքին ունութմայալըմ քի հուրրիյէթ ի զաթիյէ պիր ղայէ տէյիլ, իլա պիր վաըզընա տըր. պէլքի տահա տօղրուսու մէվճուտ վասըթալարըն պիլա միւմանա'աթ իսթի'մալի ֆուրսաթը տըր։ Պէչէրիյէթ պու ճիհէթտէ 'ազիմ խաթթալար հափմըշ վէ հալա հափմագտա տըր։ Թարիխ ի ճիհան պունուն միսալլարըյլա տօղու տըր։ Հուրրիյէթ տա'վասըյլէ մէչղուլ օլանլար հուրրիյէթլերինի էլտէ էթտիքտէն սօնրա, քէնտիլեր տէ պաչգալար իւզերինէ թէղալլիւպ էթմէյէ պաչլամըչլար։ Պեղոպոնէսեան մուհարէպելեր, Ֆրանսըզ ինգլսապոնա «Reign of Terror» միւտտէթի, հաթթա տինի հուրրիյէթ իչիւն Ամէրիգայա իլթիճա էտէն իլք Մափաչծլարըն վագթ միւրուրըյլէ ախեր ֆըրգալարա 'ատէմ ի միւսա'ատէ իլէ մու'ամէլէլերի պունա միսալ օլապիլիրլեր։ 'Ահէպա պու կիւնահատան քեամիլէն դուրթուլմուշ պիր գավմ հա ֆէրտ պուլունո՞ր մը։

Հուրրիյէթ միւճահէտէսինտէ օլանլար պա'զէն տէ անը էլտէ էթտիքլերի կիպի վասըթայը թէ՛մին էթմէքլէ մագսէտ վէ նիչանկեահա վասըլ օլմուշ իտիքլերինի զանն էտէրէք 'աթալէթէ տիւչմիւշ տիրլեր։ Տիյարըմըզըն իլքի սէնելիք մէչրուրթիյէթ 'էօմրիւ՝ պու պապտէ 'ումուտմի գա'իտէյէ պիր միւսթէնա թէչքիլ էթմէմիչ տիր։ Կէօյա պիւթիւն իչ իսթիպտատը տէվիրիպ, մէչրուրթիյէթ ի իտարէյի իգամէ էթմէքտէն 'իպարէթ իմիչ կիպի, հուրրիյէթ համիլէրինին ֆա'ալիյէթի սայքի անըն իլանը իլէ խթամա էրտի տէրսէք, միւպալաղա էթմիչ օլմայըզ։ Սուպուրթի խաթթլար իւզերինտէն չունիյարըն իհեասը իչիւն նէ՞ մուհիմմ ատըմլար ա թըլտը։ Կէլիրսէք կուսակկուրթիւնլարա, սէնելէրտէն պէրու պէքլետիքլերի մէչրուրթիյէթի էլտէ էտինճէ, անըն մա'նա վէ մագսէտինի տօղրու անլայըպ, էօյլէ տէ գուլլանտըլա՞ր մը։ Ֆիլհագէլֆիյէ մինթինկլէր 'ագա էթմէք մէս'էլէսինտէ օյնատըգլարը գօմէտեեալարը կէօսթէ՞րմէտի մի քի, հալա գավմըմըզ էֆքեար վէ քէլամ հուրրիյէթի նէ տէմէք վէ նէ 'մագսէտ իչիւն օլտըղընը անլամամըշ տըր։ «Էֆքեար հուրրիյէթի» իչիւն տէօյիւչէնլէր, միզաճլարընա մուվաֆֆըգ իտարէ ի քէլամ վէ գալէմ էթմէյէնլերի ըսլըգ վէ տարպ իլէ սիւքիւթ էթտիրէրէք, վէ Ազգ. Ժողովըն գարարլարընա աօփա փօլիթիգասըյլէ թէ՛սիր իչէտէրէք, «Սիզէ տիւսիւք չալտըգ ամմա, բագս էթմէտինիզ. սիզէ ֆիզան էթտիք, ամմա տէօյիւնմէտինիզ» քէլամլարը

իւէ իմա օ՛ունան գալասլալըզա մէնսուպ խոքքէ-
րինի խապաթ է՞թմէտիւէր մի։

Էօյլէ իսէ նէ՞ տիր ասըլ հուրրիյէթ, վէ ինսան-
պուննան նէ՞ գառարըննա մալիք տիր։

Հուրրիյէթ ի հազիգիյէ պիր թարաֆտա էսա-
րէթ վէ տիկէր թարաֆտա հիւքիւմէթօսլուիք (անար-
չի) արասընտա էմին, մի՛թէտիլ վէ 'ամէլի պիր
մէվզը՛ ի վասաթ տըր։ Նէչվ ու նէմասընը մէն՝ է-
տէճէք սուրէթտէ սէրվիճնէյէ տըզը սըզըյա պաղը
օլան ատմա, էսարէթ հալի իչինտէ տիր։ Եէրէ
ուզանըզ օ՛թ վէ չէօր չէօփ իւզէրինտէ փէճմիւրտէ
պէօյիւչէն ատմանըն հալի անարչի հալի տիր. —
Ահմազ ատէմլէրին արատըզը սէրպէսթիլիք տիր։
Ֆագաթ սէրվիճնէյէ միւնասիպ սուրէթտէ տայա-
նան ատմա հուրր օլուպ, մէյվէտտար տըր։ Զըն-
տանտաքի ատէմ էսարէթ իչինտէ տիր։ Սօզագ-
լարտա գամասընէ սըզըրթմըշ բասթ կէլտիյի ատէմի
եարալայարագ գօչան մէճնուն, քեամիլ «հուրրի-
յէթ ի զաթիյէ» կէօնէնմէքտէ տիր։ Ֆագաթ իւահի
վէ ինսանի չէրի՛աթա իթա՛աթ էտէն քիմսէ հէմ
քէնտի քէնտինէ, հէմ սա՛իրլէրէ մուճիպ ի պէրէ-
քէթ տիր։ Հէր նէվ՛ միւսանա՛աթ, մահտուտիյէթ
վէ ինզըզաթտան մու՛արրա օլմագ մա՛նասընտա
հուրրիյէթ պիր խայալէ տիր. Ֆագաթ ատէմ քէն-
տի մէվճուտիյէթինին զայէ ի ուլա վէ պալասընա
վասըլ օլմագա ֆուրսաթը օլմագ մա՛նասընտա
հուրրիյէթ ի զաթիյէ հէր քէս իչինէ 'ամէլի վէ
մա՛գուլ պիր չէյ տիր։ Իչթէ թա՛գիպ էթմէք կէ-
րէք օլտըզմըզ հուրրիյէթ պու օլմալը տըր։

ԵԳԻՊՏԱՀԱՅԱՆ ՊԻՐԱԶ ՄԱՂԻՄՄԱԹ

Իչպու եգեմ իսմի էրմէնիլէրին Ուաշինկթըն
հիւքիւմէթինէն թալեպլերինէ թէվֆիգէն գօնուլ-
մուշ տըր։ Վէ պունտան 7 սէնէ մուգատտէմ պու
մահալտէ սալթ 3-4 էրմէնի պուլունուր իքէն,
չիմսի անլերին մըգտարը 200է պալիզ օլմուշ տըր։
5-6 սէնէ զարֆընտա պու գատար էրմէնիլէրին
պուրայա կէլիպ, պաղլար վէ պաղչէյէրէ սահիպ
օլմալարընըն սէպէպ ի սանիսի՝ չօլ միւթէվէֆֆա
ասօցիասիօնդ Վեր. Յ. Ս. Ճէննանեան իտի։ Շէօյլէ
քի, օլ զաման 6 սէնէ եվվել պուրայա կէլիպ, պա՛զը
թարլալար սաթուն ալտը վէ ճիւղ՛ի պիր քեար իւլէ
քէնտի խըսըմլարընա վէ ասօցիալարընա սաթտը. վէ
մագսէտի 'ահդլերէ սէօյլէտիյինէ կէօրէ, չու իքի
իւչ խուսուսալար իտիլեր։ 1. էյի ֆամիլեալար կէ-
թիրիպ պիր քէօյ թէչքիլ էթմէք, վէ վիլաէրինի
հէմ պիրաաէրլերինի պիր եէրէ ճէմ՛ էթմէք իտի,
Ընճիսի էն պէօյիւք արզուսը պիր միլք մէյտանա
կէթիրմէք, եախօտ պիր միլքէ սահիպ օլարագ,
անտէն կէլէն իրատ իւլէ Գօնճեաասքի գօլէճինի վէ
էօքսիւզ մէքթէպլերինի իտարէ էյլէմէք, վէ ար-
թըգ ախէրլերատէն ի՛անէ տիլէնմէքտէն գուրթուլմագ։
Էվվէթ, պա՛զը տէրէճէլերատ արզուսընա մուվաֆ-
ֆագ օլտու խսէ տէ, փէտէրի ճէննան Պաագա վէ
քէնտիսի կէօրէմմէիլեր վէ կէօնէնէմմէիլեր։ Վէ
ֆագաթ Միսիս ճէննանեան վէ պիրատէրլէրի անըն
էքսիյինի տօլտուրմագտա տէվամ էթմէքտէ տիրլեր։

Եգեմին թօփրագը փէք աղըր օլտըզընտան, Ա-
մէրիգալըլար զանն էտիյօրլար իտի քի, անտէ պիր
չէյ պիթիրէմէզլէր, վէ լաքին չալըշգան էրմէնիլեր
պու աղ պիր միւտաէթ իչինտէ էօյլէ պաղլար վէ
պաղչէլեր մէյտանա կէթիրտիլեր քի, օլ պիր չէյ
պիթմէզ զանն էտէն Ամէրիգալըլարը միւթէհայիր
պրագտըլար։

Վէ իչթէ պու սըրատա խաթըր ու խայալըմըզա
կէլիր քի, 'ահէպա պիզ նի՞չիւն պու էճնէպի տի-
յարա կէլիպ տէ չէնկէթմէքտէ իզ։ Վաթանըմըզ
Թիւրքիատա պօչ թարլալար վէ թօփրագլար
եօ՛գ մը իտի։ Էվվէթ, փէք չօգ իտի ամմա, տէ-
յի՛լ միքի Քիւրտլերին վէ Չերքէզլերին զը-
լըճընտան վէ զուլմընտան չօգլարըմըզ գաչըպ կէլ-
միշիզ տիր։ Վէ իքինճիսի, չօգ տէֆ՛ա վաթանըմըզ
Թիւրքիա հագգընտա զաղէթալարտա օգուրըզ քի,
ֆիւլան վէ ֆիւլան եէրլէրտէ էհալի աճլըգտան
թէլէֆ օլմագտա տըրլար։ 'Ահէպա պունըն տա սէ-
պէպի նէ՞ տիր։ Պէլլի տեյի՛լ մի քի ուզաղը հաղըն
էտէն չմէնտըֆէրլերի եօգ տըր։ Շու պիզիմ քիւ-
չիւք եգեմ քէօյիւմիւզտէն կիւնտէ 3-4 տէֆ՛ա թը-
րէն կէչէր, վէ եգեմէ պիր փօսթա չանթասընը
պրագըզ օլպիրինի ալըշ կիտէր։ Պիւթիւն Ամէրի-
գատա պուրասը իւլէ եէր տիր քի, անընճ իսմինի
էրմէնիլեր գօյմուչլար տըր վէ փօսթա միւտիրի տա-
խի էրմէնի տիր։

Եգեմ էրմէնիլերինին բուհանի հալլերինէ կէլին-
տիքտէ, 3 սէնէտէն պէրու քէնտի քէնտիլերինէ
հէր կիրակի կիւնլերի պիր տէֆ՛ա բուհանի խըտ-
մէթլեր կէօրիւպ, տու՛ա ճէմ՛իյէթլերի վէ կիրակի
մէքթէպի տէրսլերի իճրա էտէրլեր, վէ պա՛զէն տէ
միչարատան պիր վա՛ըզ կէթիրտէրէք վա՛զ էթտի-
րիրլեր։ Պու ճիւմլէ իւլէ պէրապէր ճէմա՛աթըմըզ
գատիմի վէ թէմէլի պիր չօպանա մալիք օլմագ
արզուսընտա իտի։ Շիմտի սէվինիրէք զիքր ու պէ-
յան էտէրիզ քի, պու հասրէթէ տախի նա՛իլ օ-
մուչլար տըր։ Պունտան իւչ այ մուգատտէմ Վեր.
Մելքոն Ս. Ճէննանեանը Ֆիլատէլֆիատան չօպան
տէյիւ տա՛վէթ էյլէտիք իտի, վէ օլ զաթ տախի
տա՛վէթիտիզի գապուլ էթմիչ օլարագ, Ցունիս
21ինտէ պուրայա վասըլ օլտու, վէ փէք իսօչ պիր
թարզտա վէ մահհապպէթլէ խըտմէթինէ միւպաչէ-
րէթ էյլէտի։ Ճէմա՛աթըմըզ չօգ մէճիւնուն տըրլար։
Րապպըլըմըզ ճիւմլէ չօպանըզ վէ սահիպսիզ քիլի-
սէլէրինէ վէ քիւչիւք սիւրիւլլերինէ տախի չօպան-
լար վէ Բուհ իւլէ մէմլու իչճիլեր կէօնտէրսինն։ Ա-
մին։

ԵԳԻՆ Կ. ՄԵԼԻՏՈՆԵԱՆ

Եգեմ, Ցունիս 30, 1910

ՅՈՒՆԱՐ Ը ՍԻՅԱՍԻՅԷ

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

—.—

Սրնավուալըգտա սիլահ Թօփլանմասընա տէ-վամ էտիլմէգաէ տիր։ Եէր եէր իտարէ ի 'էօրֆիյէ-լէր ի'լան էտիլմիշ օլաըղը կիպի, չմէնաըֆէր, քէօփրիւ վէ մուհիմմ էպնիյէլէրին 'ասքէրիճէ իշ-ղալը իչիւն էվամիր վէրիլմիշ տիր, —Ա.Թ.ինատան Օգոստ. 7 Թարիխիյէ չէօյլէ եազըըյօր. Ա.Թինա ժամանը Մաքէտոնիա, Եանեա վէ Արնավուալըգ-տաքի Րումլարըն տիւչար օլաըղը զուլմ ու ի'թի-սաֆըն զայր ի գապիւի Թէհամմիւլ պիր հալէ կէլ-միյինի պէյան էտիյօր։ Մէղքիւր ժամանա՝ էտիրնէ, Սիրօզ վէ Մանաստըր հէվալիսինտէքի Րում քէօյ-լիւէրտէն պա'զըլարընըն տիւչար օլաըգլարը սու՞ի մու'ամէլէյի գիքր վէ տէրճ ի էալիհա պիր Թէապիր ի իտարէ օլապի իր իսէ տէ, պունըն պու կիպի հալաթա մէյտան վէրմէսի տախի չայան ը գապուլ օլմատաղընը պէյան էտիյօր։ —Եունան բրիճալ ը տէվլէթինտէն Մ. Բալլի կիրիտլիլէրին Եունան մէճլիս ի միլլիսինէ նամզէալիքլէրինի Թէրվիճ է-տէճէք իմիշ։ —Կէչէնէլէրտէ տէվլէթ ի 'Ալիյէ քէն-տիսինին Լօնտրա սէֆիրի վասըթասըյլէ Մաքէտօ-նիատա Պուլկարլարա Թազեիգաթ իճրա էտիլտիյի րիվայէթինի Թէքզիպ էթմէսի իւղէրինէ Պուլկա-րիստանըն Լօնտրա էֆքարէթինտէն Թայմզա աճի-տէքի մուխթիրէ կէօնտէրիլմիշ տիր. «Լօնտրա սէֆարէթ ի 'Օսմանլիյէսինին պէյանննամէսի՝ ճէրէ-յան ը ան վայի սըհհէթլէ Թէֆօիր ու իզահ էթմէ-յօր։ Ինկիլթէրրա հիւքիւմէթի մահալ ը վազը'-տաքի մէ՞մուրիյն ի րէսմիյէսինտէն ճէրէյան ը ան-վալա 'ա՞իտ էն միւքէմմել մա'լիւմաթը ալաճագ տըր։ Բէզալիք Ինկիլիզ զազէթալարը տախի մուխապիրլէրի վասըթասըյլա անվալ ը հազիգիյէյ տա՞իր Թահգիգաթ իճրա էտէրէք, հէնուզ մէզ'ուսան վէ ա'նան մէճլիսլէրինճէ գապուլ վէ Թարաֆ ը Շա-հանէտէն Թաատիզ էտիլմէմիշ օլան չէթէլէր գա-նունը պէհանէօիյլէ Մաքէտօնիանընն սուլէյմէրվէր Պուլկար աէքէնէսինէ գարչը մէ՞մուրիյն ի 'Օսման-նիյէնին էլեվմ իճրա էթաիքլէրի մու'ամէլաթ ը չէտիտէյէ քէսպ ի իթթիլա' էտէճէքլէրինի իւմիա էտէրիզ։ Պու մու'ամէլաթ տա՞իմա պասթօն Թաթ-պիգաթըյլէ միւթէրաքգ տըր։» Օգոստոս 8ճէ Ր օ-մատան չու Թէլէկրաֆ չէքիլմիշ տիր. Սօֆիատան վարիտ օլան Թէլէկրաֆչարա նազարէն, Թիւր-քիա~Պուլղարիսթան իլէթիլաֆը իքի Թարաֆը տա մէմնուն էտէճէք պիր սուրէթէտ հալ ու Թէավիյէ էտիլմիշ տիր։ — Րում Փաթրիգխանէսի մէ՞էլէսի, սանըրսըն, կիւթահքճէ պէօյիւ-մէքտէ տիր։ Րում Փաթրիգխանէսի Թարաֆըն-տան պու քէրրէ կէրէք Թաչրալարա վէ կէրէք Տէ-բիսա'ատէթ քիլիսէլէրինէ պիր Թահրիրաթ կէօն-տէրիլէրէք Րումէլի քիլիսէլէր դանունընըն ի'լան ը քիլիսէյէ '՞իա պուլունան էմլաքըն վէ մուգադա-տեսաթըն րէՁ' էտիլմէսինտէն մա'տա, իմթիյա-զաթը մէզհէպիյէնին մէվճուտիյէթինէ գարչը վու-գու' պուլմըշ պիր զատ տէմէք օլաըղընտան պէօ-յիւք պիր մէճլիսի 'ումումինին իճթիմա'ընա գա-րար վէրիլտիյի պիլտիրիլմիշ տիր։ Իչպու մէճլիս ի 'ումումի սինօդ վէ մէճլիս ի ճիսանի ա'զասընտան, 12 մէթրէփօլիթտէն, Փաթրիգխանէնին րուհանի նուճիուզընա Թապի' տա՞իրէլէրտէն կէօնտէրիլճէք մուրախխասլարտան վէ Իսթանպօլ եպիսկոպոսը-ղընըն ինթիխապ էյլէյճէյլի մուրախխասլարտան միւրէթթէպ օլմասը գարարկիր օլտու։ Պունա պէ-նա՞էն մուրախխասլարըն էլլէրինտէ էվրագ ը միւա-պիթէլէրի պուլունտըղը հալաէ Օգոստ. նիհայէ-թինէ գատար հէր հալաէ Իսթանպօլտա պաչլան-մալարը լաղըմ կէլտիյի պէյան օլունմըշ տըր։ Րում Փաթրիգխանէսինտէն պիր մէճլիս ի 'ումումինին Թօփլանմասը իչիւն 'Ատիյէ նազարէթինէ պիր Թագրիր կէօնտէրիլմիշ, նազըր պէյ Թագրիրի օ-գուչունճա հիւքիւմէթէ գարչը գուլլանըլմասը ճա-'իզ օլմայան պիր Թարզ ու լիսանտա եազըլմըշ օլմասընտան տօլայը Թագրիրի գապուլ էտէմէյէ-ճէյինի, վէ հիւքիւմէթին 'ագտը միւթէսավվէր օլան մէճլիս ի 'ումումինին ին իգտաըընա տա միւա-սա'ատէ կէօսթէրմէյէճէյինի պէյան էտէրէք Թագ-րիրի գափու քէհաըընա կէրի վէրմիշ տիր։ Պու-նըն իւղէրինէ մէճլիս 'ագտ օլունարագ 'Ատիյէ նազըրընըն ճէվապը մէճլիսէ 'արզ էտիլմիշ։ Մ ուխ-Թէլիթ մէճլիս՝ նէՁիճէ ի միւզաքէրէտէ Թագտիմ ու ի'Թա օլունան Թագրիրին բէտտ օլունմասըն-տան տօլայը Թահրիրէն պէյան ը Թ.Է'էսասիճ օլուն-մամըընա, վէ պու խուսուս հագգընտա գարարը սապզտա իսրար էտիլմէսինէ միւթէՁիիճէն գա-րար վէրմիշ տիր։ Պէյան ը Թ.Է'էսասիճիւ հավի Թագրիր 'Ատիյէ վէ Մէզահիպ նազարէթինէ վէրիլմիշ իսէ տէ, Թագրիր նազարէթի միւշարիէյհաճա գապուլ էտիլմէյէրէք տիկէրի վէճհէ բէտտ ու ի'տտէ օլունմըշ տըր։ —Սատա'զամ Հադգը փաշա Սալը կիւ-նիւ Ջէօսթէնճէ Թարիգիյէ Վիէննայա միւթէվէճ-ճիհէն չէհրիմիզտէն միւֆարագաթ էթմիշ տիր։ Սատը ը միւշարիէյհէն զայպուսպէթի էսնասընտա մէճլիս ի վիւքէյլայա Շէյխ իւլ Իսլամ էֆ. րիյասէթ էտէճէք, վէ մէսա՞իլ ի ճարիյէտէ տէ 'Ատիյէ նա-

զբրը Նէճմէտտին պէյ էֆ. վէքեալէթ էտէճէք տիր։ Հագդը փաշա Մարիէնպատտա Ա.վսթրիա խարիճիյե նազբրը իւէ կէօրիւչճէյլի կիպի, հէնուզ թա՛եին էտիլմէմիշ օլան պիր մահալտէ տախի Ալմանիա պաշ վէքիլի իւէ միւլագաթ էտէճէք իմիշ։ — Քէզալիք պէրայը Թէֆթիշ Բումէլիյէ 'ազիմէթ էթմիշ օլան Տախիլիյէ նազբրը Թա՛աթ պէյ էֆ. Սալը կիւնիւ Սէլանիքտէն չէհրիմիզէ 'ավտէթ վէ միւվասէլէթ էթմիշ տիր։ Միւշարիւէյհ միւվասէլէթլերինի միւթ'ագբզ Սատրա'ազամ փաշանըն գօնաղընտա 'ազիմէթիւէ սէյհահաթը վագը'ասը հագդընտա Թէ'աթի ի էֆքեար էյյէմիյէր, վէ պա՛տէհու պիրիւիքտէ սէրայը հիւմայունա 'ազիմէթիւէ հուզուր ը Շահանէյէ գապուլ պույուրբումբզար տբր։ — Ա.ճանա Նաֆճաւբէն Օգոստ. 6 Թարիխիյէ Պէրլինտէն ալբզ Թէպլիզ էթտիյի Թէլէկրաֆնամէյէ կէօբէ, Հիւքիւմէթ ի 'Օսմանիյէճ սաթբն ալբնաճագ 2 Ալման զբրնբզբը իչիւն Թիւրքիա իւէ Ալմանիա արասբնտա ճէրէյան էտէն միւզաքէրաթ խիթամ պուլմուշ վէ Ալմանիայա 30 միլեօն ֆրանգա մալ օլմուշ օլան իքի զբրնբզ Թիւրքիայա 22,500,000 ֆրանգա սաթբլմբշ տբր։ — Զաթ ը Շահանէ Փազար էրթէսի կիւնիւ մա'իյէթլէրինտէ Ինկիլիթէրրա գրալբնբն Թախթ ը գրալիյէ գու'ուսբնը Զաթ ը Շահանէյէ 'արզ էթմէյէ մէ"մուր հէյ"էթ ի մախսուսէ էրքեանը, Ինկիլիթէրրա սէֆիրի վէ պաշ Թէրճիւմանը իւէ Սատրա'զամ, Խարիճիյէ նազբրը վէ սա"իր էքսպիր ի տէվլէթ օլտբզը հալտէ, Էրնօղրու Թէնէզզիւհ վափօրբյէ Ատալար ճիվաբընտա վէ Մարմարատա պիր Թէնէզզիւհ իճրա էթմիշ, վէ Ինկիլիզ հէյ"էթ ի մախսուսէ էրքեանը Զաթ ը Շահանէյէ 'արզ ը բասիմէ ի վէտա' էտէրէք ադչամալբզն Սիրքէճի սթասիօնընա 'ազիմէթ վէ Լօնտրայա միւթեվվէլէճիհէն հարէքէթ էթմիշ տիր։ — Ֆէսխանէտէ վուգու' պուլան իխթիլասաթ Թահգիգ օլունտբգտա, պունուն 400,000 լիրա բատտէսինատ օլտբզը անլաչըլտբզը ճիհէթլէ սապբզ ֆապրիգա միւտիրի իւէ պաշ քեաթիպ վէ սա"իր մէ"մուրլէրին Թահր ը մուհաքէմէյէ ալընմալարընա իբատէ ի Սէննիյէ սատբր օլմուշ տբր։ — Մալիյէ Նազարէթինտէն զաղէթալարա կէօնտէրիլէն պիր ի'լաննամէյէ կէօբէ պունտան պէօյլէ Թէմէթթիւ' Թա'սիլինի միւթեգամմին վէրիլէճէք 'արզ ը հալլերին իսթանպօլ վիլայէթիյլէ Պէյօղլու վէ Իւսկիւտար մուխասարբբճիլարընա վէ միւհագ զաղալար գայմագամլարբյլէ այրընա մէ"մուրինի միւքիյէսի պուլունմայան տէվա"իր մալ միւտիրլէրինէ իճրա օլունմասը իճապ էտէր։ — Հօրանտա զուհուր էտէն հարաքաթ ը 'իսեանիյէնին միւսեպպիպլէրինի Թէ'սիպ ու Թէնքիլ էթմէք իւզբէ, կէօնտէրիլէն գուվվա ի միւթեթէպէ գօմանտանլըընա Թա'եին օլունան ա'ասքարան Զապթիյէ նազբր ը էսպաղը Ֆարուգի զաաէ Սա.մի փաշա հագբէթլերի Սալը կիւնիւ Իզմիրէ միւթեվէճճիհէն մա'իյէթի էրքեանբյլէ 'ազիմէթ էթմիշ տիր։ Միւշարիւէյհ օբատտա սիլահ ալթընա ալընան բէտիֆ Թապուրլարբյլէ պէրապէր մահալը մէ"մուրիյէթլերինէ 'ազիմէթ էտէճէք տիր։ — Գարատաղ Փբէնսինին 30նճի սէնէ ի տէվրիյէ ի գու'ուսբնտա իճրա էտիլէճէք մէրասիմէ Հիւքիւմէթ ի Սէննիյէ նամբնա հազբր պուլունմագ իւզբէ, ա'ասքարան սատբր սապբզ Հիւսէյն Հիլմի փաշա հագբէթլերիյլէ էրքեանը հարպ գայմագամլարընտան 'Էօմբր Լութֆի պէյ էֆ.ի Զարչէնպիհ կիւնիւ Համիտիյէ դբուազէօբիյլէ Պար լիմանընա միւթեվէճճիհէն չէհրիմիզէն միւֆարագաթ էյյէմիյէր տիր։ Հէյ'էթի միւշարիւէյհա իւէ պիրիքտէ Գարատաղ մասլահաթ կիւզարը Մ. Փօփօվիչէ հարէքէթ էյյէտիյի կիպի, տօնանմա ի 'Օսմանի գօմօտօրը Բամիզ պէյ տախի հէյ"էթ իւէ պիրիքտէ կիհթիմիշ տիր։ Զաթ ը Հազբէթ ի Փատիշահի թարաֆընտան Գարատաղ Փբէնսինէ իհտա պուլյուրբլանէֆիա խալիլէը հէյ"էթ բէ'իսի Հիւսէյն Հիլմի փաշա հագբէթլերի թարաֆընտան միւշարիւէյհ փբէնսէ թէվտի' օլունաճագ տբր։ — Տէվրի սապբզտա թէշքիլ էտիլէն խաֆիֆ սիւվարի ալայլարընըն 'աչիրէթ ալայլարը նամբյլէ վէ ախզ ը 'ասքէր գանունը վէճհիլ եէնիտէն թէշքիլ վէ պունըն պիր իսթիհգամ թահթընտա իճբասը իչիւն գալէմէ ալընան գանուն լայիհասընըն թէտգիգաթը չուբա ի տէվլէթճէ իքմալ էտիլմիյլ մազպաթասը սէտարէթէ կէօնտէրիլմիշ տիր։ — 'Ագտը լազըմ կէլէն իսթիդրազ հագդընտա Մալիյէ նազբրը ճավիտ պէյ էֆ.ի իւէ Գրէտի Մոպիլեէ պանգասը, վէ Պէնսր վէ Լուի Տրէյֆիւս միւ"էսէսաթը սարրրաֆիյէսի արասբնտա ճէրէյան էտէն միւզաքէրաթ միւնթահիճի հիւսան ի նէթիճէ օլմուշ տբր։ Իսթիդրազ 6 միլիօն 'Օսմանյը լիրասը բատտէսինատ տիր։ Սապաճըն իտտի'ասընճա իսթիդրազըն 'ագտբյլէ ճավիտ պէյ էֆ. Փարիստէ միւտաէֆի իգամէթինտէ իքի իւ պիթիրմիշ օլուչյօր քի պիրի 500 պլին լիրալըգ ավանսըն, տիկերի 6 միլիօն լիրալըգ իսթիդրազըն 'ագտը տբր։ Ճավիտ պէյին Պէրլին վէ Ավսթրիայա սէյհահաթը իսկ Ալման հարպ սէֆինէլէրինին իչթիրասը իւէ էճնէպիյէրէ թէմէթթիւ' վէրկիսի թահպիգինէ 0/0 4 կէօմրիւք բէսմի մունզամմընա վէ էսասէն Ֆրանսա վէ Ինկիլիզրա հիւքիւմէթլերի թարաֆընտան մուվաֆագաթ օլունմբշ պա'զը իմթիյազաթը էճնէպիյէ-

նին լաղվը հագզընտա Խարիճիչ նազերը թարա-
ֆընտան իպթիտար օլուննմըշ պուլուննան միւղա-
քերաթա միւթէ'ալլըզ օլսըղը իսթիխպար էտիլ-
միչ տիր։

Ին. ճէմ. Պու սէնէ Մէքթէպի Հուզուրտա
իքմալը թահսիլ էտէն էֆէնտիլերին տէօրտու էր-
մէնի օլուպ, պուննլարտան իքիսի, Գարեգին էֆ.
Սէմէրճեան (Օրտու) վէ Լեւոն էֆ. Կարապետեան
(Տէրիսա'ատէթ) 'ալի իւլ ա'լա տէրէճէտէ, վէ տի-
կէր իքիսի՝ Գէօրգ էֆ. Փափազեան (Իսփարթա)
վէ Խաչիկ էֆ. Մարգարեան (Պօլու) ա'լա տէրէճէ-
տէ չէհատէթնամէյէ նա"իլ օլմուչլար տըր։

Էրմ. ճէմ. կէչէն Ճիւմ'ա կիւնիւ Ս.զգ. Ժողով
թէճէմմիւ' էթտի իսէ տէ, ա'զանըն հատտ ի նի-
զամիսի հազըր պուլուննմայօր իտի։ Հազըր պու-
լուննան 68 երեսփոխանլար պա'զը խուսուսի մէս-
"էլէլէր միւզաքէրէսիյլէ մէչղուլ օլտուլար։ Տօգ.
Թորգոմեան էֆ.նին կէրէք Վարչութիւն վէ կէրէք
երեսփոխանլըգտան իսթի'ֆա էթտիյինի միւպէյ-
ենին իսթի'ֆանամէսի թագտիմ օլուննտու իսէ տէ,
մէճլիս՝ Թորգոմեան էֆ.նին իսթի'ֆասընը զապուլ
էթմէսին։ Պէօյիւքտէրէէն ինթիխապ օլուննան Ց.
Պաղտէեան վէ Օրթաքէօյէն ինթիխապ էտիլմիչ օ-
լան Տօգ. Ս. Թէրզեան էֆէնտիլերին մէպ'ուսլըզլարը
թաստիգ օլուննտը։ Սօնրա Ս. Փաթրիգ միլլէթին
էսէֆլի հալը հազըրը, նիզամսըզլըգլար, Իզմիր
'արպէտասը վէ սա"իրէ հագզընտա տէրին էսէֆլինի
միւպէյենին վէ զայէթ միւ"էսսիր պիր նուէթգ իրտա
էտիպ, կուսակցութիւնլարըն արթըգ պիր ի"թիւա-
ֆա կէլմէլէրի վէ միլլէթին թալի'ի իլէ օյնամամա-
լարը լիւզումընտան պահս էթտի։ Սօնրա 3 այա
գատար քիւիսէլէրտէ հիչ պիր կէօնա միթինկ 'ագտ
էտիլմէյէճէյի վէ օ միւտտէթտէ Ազգ. Ժողովըն
թա'թիլ օլունճաղը ի'լան էտիլտի։ Պու թէրթիպ
թարաֆէյնին հիտտէթ ու չիտտէթինի սօզուտտաճագ
տէյիւ մէ"մուլ օլունուչօր իտի։ Հալպու քի իքի
կիւն սօնրա Պէյօղլու Արհեստանոցընտա իրտա օ-
լունան պիր նուէթգ պիր 'արպէտա զուհուրընա
պա'իս օլտու, վէ պու միւնասէպէթլէ 3 քիչի խա-
ֆիճէճ եարալանտը։ Օ ճիվարտա նօզթա տուրան
փօլիսլէր 'արպէտա մահալընա չիմթապ էտիպ, մէճ-
րուհլարը վէ հուզուրտան 20 գատարընը վէ Վա-
հան էֆ. Թէքէեանը Ղալաթա սէրայ մէրքէզինէ
կէօթիւրմիւչլէր տիր։ Իչպու 'արպէտա միւնասէ-
պէթիյլէ փօլիսլէրտէն պա'զըլարը Պէյօղլու Օ. Եր-
որդութիւն քիլիսէսինին Թաղ. Խորհուրդարանընը
տախի Թէհարրի էթմիչ օլարգլարընտան, Փաթ-
րիգխանէտէն պու պապտէ մագամը մախսուսընա
պիր փրօթէսթօնամէ կէօնտէրիլմիչտիր։ —Իզմիր
'արպէտասընտա Գ. Քէչիչեանը գաթլ էտէն Գաս-
պար Պուրնօվատա տէրտէթ էտիլմիչ տիր։ —Եա-
լովատա Երուսաղէմ վանքընըն միւլքի օլան չիֆթ-
լիյին Սիւլէյման պէյ իսմինտէ պիրինին հագգը
թէսարրուֆը իտտի'ասընա բաղմէն, վանքըն մալը
օլարգը գաթ'ի սուբէթտէ թէհագուգ էթմիչ տիր։
—Զարսանճագտան թէլէկրաֆ իլէ պիտտիրիլտիյինէ
կէօրէ, էրմէնի էհալի չօգ սէֆիլ պիր հալտէ օ-
լուպ, մէյտանլարտա գալմըշլար, վէ պիր թէլէկ-
րաֆ չէքէրէք, Սուլթանըն մէրհամէթինէ իլթիճա
էյլէմիյլէր տիր։ —Պաթուտտա տէրտէթ էտիլէն
մէպ'ուս Գ. Փասորրմաճեան էֆ.նին թախլիյէ ի
սէպիլի իչիւն Խարիճիչ նազերը Ռուսիա 'Օսմանլը
սէֆարէթինէ լազըմ կէլէն թա'լիմաթը վէրմիչլէր
տիր։ —'Անասըլ Հաճընլը Տր. Յ. Խայեան վէ տիչ
թապիպի Ահարոն Գըրգեաչարեան էֆ.լէր իքմալը
ֆէնն իչիւն Փարիսէ օլան հօճուլըզլարընտան
չէհրիմիզ 'ավտէթ վէ պուրատան տախի Ատանա-
յա 'ազիմէթ էթմիչլէր տիր։ —Ռէսսամը մէչհուր
Շապանեան էֆ. Լէյլէն ֆ'Օհէօր ֆօտոկոբօլիւֆիւ
բիւթպէսխյլէ թալիճի էտիլմիչ տիր։ —Շգօտրա
վիլայէթի իսթինաճի մահքէմէսի ա'զասը Համբար-
ձում էֆէնտի եանևա վիլայէթի իսթինաճի մահքէ-
մէսի ա'զալըզընա, վէ Շգօտրա վիլայէթի իսթի-
նաճի մահքէմէսի ա'զալըզընա իսէ եանևա վիլայէ-
թի մէրքէզի պիտայէթ մահքէմէսի ա'զասընտան
Գրիգոր Քէմալ էֆ. Թա'եին օլունմըշ տըր։

ԽԱՐԻՃԻՅԷ

—·—

Իրան. Թէհրանտան Օգոստ. 8 թարիխիյլէ կէլէն
թէլէկրաֆնամէյէ կէօրէ, Սէթտար Խան պիր մու-
հարէպէտէն սօնրա թէսլիմ օլմուչ տըր։ Պիւթիւն
չէհրտէ պիւթիւն կիւն թիւֆէնճ աթէչլի տէվամ
էթմիչ տիր։ Էհալի մէճթէպլէրէ վէ մէտրէսէլէրէ
իլթիճա էտիյօրլար իտի։ Օրտու սապահտան ի'թի-
պարէն պաչըճա մէվզը'լէրի թուէթմուչ վէ մէճլիսի
իչղալ իլէ թահթը մուհաֆազայա ալմըչ տըր։
Հիւքիւմէթ պիր պէյաննամէ նէչր էտէրէք, էհա-
լիյի սիլահլարընը թէսլիմ վէ կէճէ սա'աթ 3տէն
սօնրա սօգաղա չըգմամաղա տա'վէթ էթմիչ տիր։
Պիւթիւն մահալլէլէրտէ խավֆ ու թէլաշ հիւքմ
սիւրիյօր. եէյլէճէք ֆիյ'աթլարը խայլը արթըյօր։
Շէհրէ խարիճաէն զախիրէ կէթիրթտիրիլմէսի ի-
չիւն մէ"մուրլար թէտպիրլէր տիւչիւնիյօրլար։
Էճնէպիլէրէ հիչ պիր զարար ու զիյան կէլմէմիչ
տիր։ Զապըթա պիր պօմպա տէփօսը քէշֆ էթմիչ
վէ քեաֆֆէսինի զապթ էյլէմիչ տիր։ Տիկէր պիր
թէլէկրաֆտա պիտտիրիլտիյինէ կէօրէ, հիւքիւմէթ
'ասքէրի ֆէտա'իլէրէ գարշը թօփ աթէչլի ակտըգ-

լարընտան, սօգագլարտա մուհարէպէ անճագ ագ-
չամ սա'աթ 9½տա խթթամ պուլմուշ, վէ պա'տէ-
հու ֆէտա'իլէր թէսլիմ օլմուշլար սրր։ Րէ"իսլերի
Սէթթար Խան իլէ Գագըր Խան տախի տախիլ օլ-
տըղը հալաէ հապս էտիլմիշլեր տիր։ Սէթթար Խան
մէճրուհ օլմուշ սրր։ Միւսաաէմէտէ հիւքիւմէթ
'ադաքէրինէն 10 գատար մէճրուհ վէ ֆէտա'իլեր-
տէն 30 գատար մէճրուհ վէ մագթուլ վար սրր։
399 ֆէտա'ի հապս էտիլմիշ տիր. Փարիսէն Օ-
գոստ. 8 Թարիխիյլէ չէքիլէն Թէլէկրաֆնամէտէ
տէնիլիյօր քի, Թէհրանտան ալընան խապէրլեր
հիւքիւմէթ 'ադաքէրինին մուվաֆֆագիյէթի իւզէրի-
նէ ֆէտա'իլերին 'իսեանընա նիհայէթ պուլմուշ
նաղարը իլէ պագըլապիլէճէյինի պիլտիրիյօր։ Թէհ-
րանտան Օգոստ. 9տա չէօյլէ եաղըլըյօր. Ֆէտա'ի-
լէր տիվան ը հարպ հուզուրընա չզարըլաճագլար
սրր։ Էհալի սիլահլարընը Թէսլիմէտ տէվամ էտի-
յօր։ Հիւքիւմէթ վէգայի' ի ախիրէ հագգընտա տէվ-
լէթլերէ Թէպլիղաթ իճրա էթմէք նիյէթինտէ պու-
լունույօր։ Ելէնի Իրան գապինէսինին փրօկրամընա
կէօրէ, Իրան խրամէթինէ հէման էճնէպի միւշա-
վիրլեր ալընաճագ. զապթա վէ իտարէ ի վիլայաթ
խալահ օլունաճագ, ասայիշի իխլալ էտէնլեր չիտ-
տէթլէ ճէզալանսըրլաճագ, վիլայէթլերտէքի 'աս-
քէրլեր 30 պին նէֆէրէ իպլաղ օլունաճագ, լիւ-
զումընտա էօթէյէ պէրիյէ սէվգ օլունմագ իւզրէ
այրընա 60,000 նէֆէրլիք պիր գուվվէ ի իհթիյա-
թիյէ Թէչքիլ էտիլճէք, պիւտճէնին գափսատըլմա-
սը իչին Թէչէպպիւսաթտա պուլունըլաճագ սրր։

Իֆֆանէ. Մաարիտատէն պիլտիրիլտիյինէ կէօ-
րէ, Օգոստ. 7տէ Սան Սէպաստիանտա բուհպանլար
Թարաֆընտան զայէթ վասի' մըգտարտա իճրա օ-
լունաճագ նիւմայիշլեր, հիւքիւմէթճէ իթթիհատ
օլունան Թէտապիր իւզէրինէ իճրա օլունամագ
սրր։ Գա'զը ուֆագ հատիսէլեր իւզէրինէ 150 քի-
չի Թէվզիֆ օլունմըշ սրր։ — Րօմատան 9 Օգոստ.
Թարիխիյլէ չէօյլէ եազըլըյօր. Փափանըն Իսփանիա
գրալընա զայէթ սամիմանէ պիր մէքթուպ կէօն-
տէրտիյի, վէ պունտա հատիսաթը ախիրէատէն պահս
էտիլտիյի մէրվի տիր։ Փափա' միւսալէմէթճուլանէ
պիր փօլիթիգա Թէմէննիսինտէ պուլունըյօր։ Փա-
րիստէն կէլէն խապէրլեր Իսփանիանըն բուհպան
մէս"էլէսինտէ Վաթիգան իլէ միւզաքէրէյէ հազըր
պուլունտըղընը պիլտիրիյօր։ Փարիստէն Օգոստոս
9տա չէքիլէն Թէլէկրաֆնամէտէ տէնիլիյօր քի,
Փափա Թարաֆընտան իզհար օլունան արզու իւ-
զէրինէ Իսփանիա իլէ Վաթիգան արասընտա գա-
րիպլէն միւզաքէրաթա պաչլանաճագը Թէ"էեիւտ է-
տիյօր։ Միւզաքէրաթըն պիր ի"թիլաֆա միւնաճէթը
օլաճագը իւմիտ օլունույօր։ Փափանըն Մատրիտ
սէֆիրի Րօմայա սէյհահաթընտան ֆէրաղէթ է-
տիյինտէն, Վաթիգան իլէ Թէքթար միւզաքէրաթա
պաչլանաճագը մուհագգագ 'ատտ օլունըյօր։

Իտֆօչկա, Իրլանտատա մուխթարիյէթ ի իտարէյի
մէս"էլէսի հալ օլունմագտան Իտֆօչկա տախի
մուխթարիյէթ ի իտարէ իսթէմէքտէ տիր։ Իտֆօ-
չկանըն 'ամէլէ, եա'նի հուբրիյէթփէրվէրան ֆըր-
գասընտա մէնսուպ 21 մէտ'ուս Իտֆօչկալըլարա խի-
թապէն պիր պէյանննամէ նէշր էտէրէք, Իտֆօչկա
իչիւն մուխթարիյէթ ի իտարէ Թալէպ էթմէքտէ
տիրլեր։ Անլերին իշտու պէյաննամէտէ իտտա'ա էթ-
տիքլերինէ կէօրէ, Իտֆօչկայը Ինկիլիթէրրայա բոպթ
էալէն էմրնամէնին իտարա օլունմասընտան, եա'նի
200 աէնէտէն պէրու Իտֆօչկա եալընըզ մէ'մուրիյնի
տէվլէթ եէտիյէ իտարէ օլունմըշ օլուպ, 1885տէ
Իտֆօչկայա մախսուս պիր տա'իրէ Թէչքիլ էտիլմէ-
սինէ անվալ ը մէզքիւրէ տէյինիլմէմիշ տիր։ Իս-
ֆօչկա Մէ'արիֆ տա'իրէսի 2 չու'պէյէ այրընըմըշ սրր,
պունլարընն պիրի Լօնտրատա օլուպ, Իտֆօչկա ի-
լէ հիչ պիր 'ալագա վէ միւնասէպէթի եօք սրր։
տիկէր չու'պէ տախի էտինպուրկտա պուլունմագ-
տա սրր քի պու տախի մահիյէթի միւմէսսիլէտէն
պիւսպիւթիւն պիպէհրէ տիր։ Բէզալիք Իտֆօ-
չկա մէտ'ուալարը փարլամէնթօ Իտֆօչկա ումու-
րընը գայտօրղճասընտա Թէտպիգ էթմէքտէ օլուպ,
Իտֆօչկա մէտ'ուալարընըն մէնսուպ օլարգլարը
միլլէթին զայէթ մէնֆա'աթտատ պուլունտըղը գա-
նաէն լահնալարը հագգընտա միւզաքէրաթ վէ միւ-
նագաչաթ իճրա էթմէկլերի իմքանսըզ հալէ կէլ-
մէքտէ տիր։ Բէզալիք անլերին իտտա'ասընտա Իս-
ֆօչկա իչ աաէմլէրինին մէտ'ուալըղը գապուլ էթմէ-
լերի կիթիթճէ զիյատէ կիւճլէչմէքտէ տիր, զիրա
օ հալաէ անլէր լօնտրատա իգամէթէ մէճպուր օ-
լույօրլար։ Իչթէ պու սէպէպլերէ պինա'էն Իս-
ֆօչկա միլլի գօմիթէսի' Իտֆօչկալը միւնթէխիպ-
լերինէ Լօրտլար մէճլիսինին իսլահը իլէ պէրապէր,
անճագ Իտֆօչկա ումուրը իլէ իչթիզալ էաէճէք
պիր Իտֆօչկա փարլամէնթօսընըն թէ"սիսինի տա-
խի Թալէպ էթմէլէրինին Թէլգին էտիյօր։ Իտֆօչկա
փարլամէնթօսը' Ինկիլիթէրրա, Իտֆօչկա վէ Իր-
լանտանըն վէ իմփէրաթօրլըղըն միւչթէրէք ումուր
ու մէտա'լիինին հալ ու ֆասլընը, Լօնտրա փարլա-
մէնթօսընա Թէրք էտէճէք տիր։ Ինկիլիզ զապէ-
թալարընըն հէվթիսի տախի պու պէյաննամէյի
ճիտտի սուրէթտէ նաղարը ի'թիպարէ ալմըշլար
սրր։

Ձիւմ'ա էրթէսի. Սեպտ. 10. սա'աթ 8, (էօյլէնտէն էվվէլ) Ձօղրաֆիա, սա'աթ 10 եէտինճի սընֆըն թարիխի, սա'աթ 1.30 (էօյլէնտէն սոնրա) Ալճէպրա, 3.30 Մուղիգա։

Իչպու տուխուրիյէ իմթիհանլարընա կիրմէք իսթէյէն հէր թալէպէ Սեպտ. 1է ֆապրը քէնտի իմզէրինի գայտ էթտիրմէք կէրէք տիրլէր։ Իմթիհանըն մուայյէն վազիլարընտա հազըր պուլունմայանլար սոնրա վէրէճէքլերի հէր պիր իմթիհան իչիւն 1 մէճիտ թէ"տիյէ էթմէլի տիրլեր։

Սէնէվի իւճրէճի ի թէտրիսիյէ 'Իտատիյէ գըսմը իչիւն՝ 2 վէ Դօլէճ տա"իրէսի իչիւն՝ 3 լիրա ի 'Օսմանի տիր։ Սէնէվի թա'ամիյէ իսէ 10 լիրա ի 'Օսմանի տիր։ Իւճրէթ ի թէտրիսիյէնին հէվլիսի վէ թա'ամիյէնին նըսֆը սէնէնին իլքինտէ, հա'նի Սեպտ.տէ վէ թա'ամիյէնին նըսֆը իսէ Յունվարտա թէ"տիյէ օլունմալը տըր։ Սեպտ. 12 վէ 13է իտապէթ էտէն Փազար էրթէսի վէ Սալը կիւնլէրի թալէպէ գայտ օլունաճագ կիւնլեր օլուպ, մէզքիւր կիւնլեր զարֆընտա հէր թալէպէ տուխուրիյէ քարթլարընը ալմալը տըր։ Պիլճիմլէ մէքթուպլար 'Այնթապտա միւտիր ի մէքթէպ վեր. Տր. Ճ. Ի. Մէրիլէ կէօնտէրիլմէլի տիր։

1—2

ԷՄԱԳ ՎԷ ՄՈՒՍԱԳԱՖԱՃԱ ԳԱՆՈՒՆԸ

Մադդէ 4է–8ինճի ֆասլը. Պիզդաթ զրա'աթ էտէն րէնճպէր վէ չիֆթճիլերին վէ չիֆթիլիք վէ արազի վէ հայվանաթ պէզճի վէ գօրուճըլարընըն իգամէթ էթտիքլերի խանէյէր վէ հայվանաթ պարընտրըլմասընա վէ մահսուլաթըն հրֆզընա մահսուս մահալլեր վէ ալաթ ու էտէվաթ ը զրա'իյէ տէվլօլարը (իչպու 8ինճի ֆըգրատաքի մուսագաֆաթըն քեաֆֆիյէտ պիր դարիյէ վէ եա չիֆթիլիք արազիսինին իչլէտիլմէսինէ մահսուս օլմագ վէ զրա'աթ արազիսինտէն թէֆրիդ իլէ իճար էտիլմէմիշ պուլունմագ չարթ տըր։)

9ընճը ֆասլը. Աղըլ վէ մանտըրալար վէ հարալար վէ միւնհասրլէն պէօճէք եէթիչտիրմէյէ մահսուս մահալլար։

Մադ. 6. Տէօրտինճու մատտէնին 1ինճ, 2ինճի, 3ինճու, 5ինճի, 6ընճը վէ 7ինճի ֆըգրալարընյէ 5ինճի մատտէտէ մուհարրէր մուսագաֆաթըն իտարէ ի մէրքէզիյէտէ նէմ'ի թա'ինին գլըընճագ տըր։

Մադ. 11. Պիր Տէյիրմէն վէ ֆապրիգա վէ 'իմալաթխանէ լաագալ պիր սէնէ ֆասլէսիզ վէ թէմամէն իչլէտիլտիյի թագտիրտէ, միւթէասիրրըֆլարընըն իչլէմէյէն միւտտէթ իչիւն վէրկինին իւչ րուպ'ընտա մու'աֆիյէթ ի մուվազգաթայա հագգլարը օլաճագ տըր։ Պու միսիլլու մուսագաֆաթ մուԹասիրրըֆլարը մու'աթթալիյէթին պիտտայէթինտէ պու Թարիխտէն ի'թիպարէն մի՛ ըուր էտէճէք պիր սէնէ նիհայէթինտէ պիրեր պէյանննամէ վէրէճէքլեր։ Մու'աֆիյէթ ի մուվազգաթանըն հիւքմի պիրինճի պէյանննամէնին Թարիխի Թա'զիպ էտէն Թագսիթտէն ի'թիպարէն, մու'աթթալ օլարագ միւրուր էթմիշ օլան Թամմ պիր սէնէնին խիթամընա միւտտըրճ Թագսիթ տախի տախիլ օլտըղը հալտէ, արտտա կէչէճէք զէման իչիւն մէր'ի օլաճագ տըր։ Պունլարըն եէնիտէն իչլէտիլմէյէ պաշլանտըղընը միւթէ'ագպ պիր այ զարֆընտա պէյանննամէ իլէ իխպարը քէյֆիյէթ էթմէյէն մուԹասարրըֆլար պիր սէնէլիք մու'աֆիյէթտէն խիթիֆատէ էտէմէյէճէքլեր տիր։ Մու'աթթալիյէթ պիր գաչ սէնէ տէվամ էթտիյի Թագտիրտէ պէյանննամէտէ 'այնի սուրէթլէ հէր սէնէ թէճտիտ էտիլէճէք տիր։

(Մադ'ըբ Վէր)

ՔԵԱՄԻԼ ՀԱՅՃԱԹ ԽՐՏՄԷԹ 'ԷՕՄՐԻՒ ՏԻՐ

3.

Բ. Իմտի պիզի Ճրիսթիյան 'էօմրիւնէ մախսուս պու կիպի պիր նիւմունէ ի խիթիսալ ինթիխապ վէ անը գուվվէտէն ֆի'իլէ իխրաճ էթմէյէ սէվգ էտէճէք պա'իս վէ մուճիպլեր նէ՞ տիրլեր։ Ի'թիրաֆ էտէրիզ քի անլեր էքսէրի չօգ ատէմլերին իչլերինի զայըֆ ու իտարէ էտէր նէվ'էն սա'իդա վէ մուճիպլեր տէյիլ տիրլեր։ Պիզի սա'իրլերին տէյիլ, անճագ քէնտի մէնֆա'աթըմըզը արամագա սէվգ ու թէչվիգ էտէն խօտապինանէ ֆիքր ու մէյլէ քիւլիյէն մուխալիֆ տիրլեր։ Էքսէրիա զայէթ գուվվէթլի պիր մուճիպ վէ սա՞իդա օլան վէ անը՝ իգնա' իչիւն ատէմլերին քէնտիլերին միւչֆիգանէ տուչղուլարընը, սըհհէթ ու 'աֆիյէթլերինի վէ հուզուր ը գալպլերինի ֆէտտա էթմէյէ հազըր օլտըգլարը մալիէէսթիյի թէչվիգ էթմէզ։ Թագան թագտանա զըտտ տըրլար օլ հայվանի արզու վէ իչթիհալարա քի չօգ քիմսէլեր քէնտի մէս'ուտիյէթլերինի անլերի իգնա' էթմէքլիքաէ արարլար։ Պէնիմ սիզի սա՞իրլերէ խըտմէթ հայտըը Ճրիսթիյանիյէսի կէչիրմէքլիյէ գանտըրմագ իչիւն, սիզէ վա'տ էտէճէք բիչվէթ վէ պարթըլարըմ հոգ տըր։ Սիզ սէրվէթ եաճատ տիւնեանըն ալգըչլարընը վա'տ էտմէմ։ Սիզին մանքէմէ ի վիճտանիյէնիզ միւրաճա'աթ էտէրիմ։ Սիզ պու մանքէմէյին մու'ամէլաթընը պիր զէման թահդիր էտէպիլիր իսէնիզ տէ, քեա՞ինաթըն թախթը իւզէրինտէ օթուրան Հաքիմ ի Մութլագ անըն հիւքմ ու գարարլարընը իճրա մէվգը'ինէ գօյաճագ տըր։ Պու մանքէմէտէ խօչ օլան չէյ սէյիլ, անճագ եալընըզ տօղրու օլան չէյ արանըլըր։ Անըն գանունլարը արզու իւզէրինէ սէյիլ, անճագ վազիֆէ իւզէրինէ մի՞էասէս տիր։ Անըն միւճազաթը էպէտի տիրլեր։

Հայաթըմըզը վազիֆէ գա'իտէսինէ՞ կէօրէ մի իտարէ էթմէլիյիզ, հօգսա նէֆսիմիզի պիզիմ տիւնը

եչվի արզու վչ էմէլէրիմիզէ էսիր օլմազա՞ մը պրագմալըյըզ, 'աճէպա Քրիստոս իչիւն մի եօգ իսէ քէնտի նէֆսիմիզ իչիւն մի եաչամալըյըզ մէս-՚էլէսի ֆիքրիմիզ էօնիւնտէ 'արզը էնտամ էտէն էն 'ալի վչ մուհիմմ մէս՚էլէյէ տիր։ Էօլիւմիզ ճանըն գըսմէթ ու գատէրի պիզիմ իչպու գարարը-մըզտան ասըլը տըր։ Էկէր պու մէս՚էլէյէ պէյա-րաթ պիր ֆիքր իլէ վչ ազը սէլիմին նազարըյլէ պագապիլսէք, պիզիմ էրիչէճէյիմիզ նէթիճէ զա-բուրի օլուր իտի։ Էկէր պիր վէճվլէ հիւքմ ու գա-րարըմըզը տիւնհանըն ֆանի զէվգ ու սէֆալարը լէհինտէ վէրիր իսէք, սէպէպի քէնտի 'ազ ու իզ-՚անըմըզա միւբահա՚աթ էթմէմիչ օլմամըզ տըր։ Բուհուրմըզըն էպէտի պահթ ու թալի՚ինի հըրս ու հէվէսլէրիմիզին, զէվգ ու սէֆալարըմըզըն էլինտէ օյունճագ օլմազա թէրք էթմիչիզ։ Իմտի վէզա՚իֆ պա՚իս վչ մուճիպլէրի նամընա սիզէ րէճա էտէրիզ քի պու 'ալի քէմալ նէւմունէսինի ինթիհապ է-տէճինիզ։ Իչթէ Խրիսթիյանըն չանընա եագըչան հագիգի հայաթ պու տըր, վչ պիզի եարատան Ալ-լահա վչ պիզի խէյաս էթմէք իչիւն ուղրուրմըզա ճանընը ֆէտա էթմիչ օլան Քրիստոսա պէօյլէ պիր հայաթ պօրճլուրըզ։ Անչէրին՝ պու հայաթը պիզ-տէն թալէպ էթմէյէ հագգլարը վար տըր վչ պիզիմ անը րէտա էթմէյէ հագգըմըզ եօգ տըր։ Վիճտան անը թալէպ էտէր, նէվ՚ի պէչէր անա միւհ-թաճ տըր։

՚Աճէպա տանա նիւքսէք մուճիպլէր վա՞ր մը տըր։ ՚Աճէպա վա՞ր մը տըր էօյլէ մուճիպ վչ սա՚ի-գալար քի պուներ՝ պիզի հայվանտան թէֆրիդ է-տէն վչ թապի՚աթ վչ մահիյէթիմիզին էն ա՚լա գըսմընը թէչքիլ էտէն ՚ազ ու իզ՚անըմըզըն թահ-սին ու աֆէրինինէ տանա զիյատէ մաղհար օլա-պիլսինլէր։ Պու սա՚իգա վչ մուճիպլէրի պիլմէզ-տէն կէլիպ պիր չէյ եէրինէ գօմամագլըզ վչ խապ ը զա՞ֆլէթիմիզտէն ույանըպ հայաթըմըզըն սէֆի-նէսինի գայալար իւզէրինտէ փարչալանմըշ հալտէ պուլունճայա գատար սէրսէրիլիք վչ տէրպէտէր-լիք ազընթըսը իւզէրինտէ սիւրիւքլէնիպ չալգան-մագլըզ՝ պիզէ իննան սըֆաթըյլէ լայը՚գ մը տըր, հայսիյէթ ի իննանիյէմիզէ մուվաֆը՚գ մը տըր։

Իչթէ սիզին նազար ը տիզգաթընըզա չայէսթէ օլան օլ պա՚իս վչ մուճիպլէր։ Վէլաքին չուրասը-նը տախի սիզտէն սէթը էթմէք իսթէմէմ քի պու իսըտմէթ հայաթը սիզէ ինթիխապ էտէ պիլէճէյի-նիզ սա՚իր հէր հանկի նէվ՚ հայաթտան զիյատէ ճիտտի հուզուր ու բահաթ, տահա հագիգի մէս՚ու-տիյէթ տահա մէսէրրէթ պախչ մէմնունիյէթ վչ մահզուզիյէթի մուճիպ օլաճագ տըր։ Էկէր մէթ-րուք վիճտանընն իզթիրապլարը մախուճ վչ միւս-՚հիչ իսէ, անըն քէնտինին սէսինի տինլէյէնլէրէ վէրէճէյի մէս՚ուտիյէթ էճր ու միւքեաճաթը տա-խի ՚այնի տէրէճէտէ էմին վչ թէմէլլի տիր։ Իչպու իսըտմէթ ՚էօմրիւնիւ կէչիրէն քիմսէ՝ Քրիստոսըն տօսթու վչ Քրիստոս տախի անըն տօսթու օլուր։ Տիւնեատա պուընտան տահա պէօյիւք նէ՞ պախթի-յարըզ վար տըր։ Խրիսթիյան ՚էօմրիւնիւն էճր ու միւքեաճաթընա նա՞իլ օլմազ իչիւն զէմինի զուր-պէթիմիզին նիհայէթինէ պէքլէմէզ իզ։ Պիզ կիւն-տէն կիւնէ վչ սա՚աթ պէ սա՚աթ իչպու էճր ու միւ-քեաճաթա նա՞իլ օլուրըզ։ Պու խայալի պիր չէյ օլմայըպ, անճագ էն հագիգի վչ ՚ամէլի պիր չէյ տիր։ Խրիսթիյան քէնտինին իչ վչ մէչղուլիյէթլէ-րինին զա՞իլ վչ էնտիչէյէրիյլէ եօրզուն օլարզրն-տա, նէ գատար չօգ տէֆ՚ա Խրիսթիյանա հագը-չրր միւչֆիգանէ սէօզլէր սէօյլէյէրէք, խայրխա-հանէ ուֆագ իչլէր իճրա էտէրէք, սա՚իրլէրին տէրս ու էլէմլէրինի թէսքին վչ նի՛քլէրի ի թախ-ֆիֆ էտէրէք ասայիչ ու հուզուրա նա՞իլ օլուր, Գալպիմիզին տիւնեա էլէմ ու քէսաւլէրինէն ալ-տըզը եարալարա պուընտան տահա էյի պիր ՚իլաճ վչ տէվա եօգ տըր։ Ալլահըն վէրտիյի սէլամէթէ պէնզէր հիչ պիր սէլամէթ, Քրիստոսա եագըն օլարզըմըզտա վչ Անըն ասարընա իմթիսալ էթմէյիմիզտէ պուլ-տուզըմըզ մէսէրրէթէ պէնզէր հիչ պիր մէսէրրէթ եօգտըր։

ՄԵՎԱՏՏ Ը ՄԻՒՆՏԷՐԻՃԷ

Հավ- գազալարը Հ· Մ· Ա· 771
Պիր ՚իլմ գահրէմանը ,, ,, ,, 772
Պուհրանըն սուրէթ ի թէլագգըզ 774
Վիգթօրիանըն Գրալիչա օլմասը ,, ,, ,, 776
Գուվվա ի Թէտրիսիյէնին Թէվհիտ Մ· Մէհոէտ 777
Սօսիալիզմ եահօտ իշթիրաքը էմմալ ուսուլը Սիմոն Վ· Քիւֆէլէտ 779
Հուրրիյէթ պահրնտա պա՚զը սուլ թէֆեհհիւմտա Յ· Վ· Մ···ոէ 784

Եգեմ Գալիֆօրնիատան պիրազ մա՚լիւ-մատ Եղիա Կ· Մելիքոզեան Գալֆօրնիա 782
Շու՚ուռնաթը սիյասիյէ 783
Էմլաք վչ մանաագաֆաթ գանունը 787
Քեամիլ Հայաթ իսըտմէթ ՚էօմրիւ տիր Տր· Ճօրճ Ո-օլտըն 787

Ա· Յ· ՊՕՅԱՃԵԱՆ ՄԱԹՊԱ՚ԱՍԸ
ՅԻՒՆԱՒՆՅԲԼԱՍ ԵՕԳՈՒՇՈՒ